

spēkā ar 18.11.2009.

Publicēts:"LV", 182 (4168), 17.11.2009.

LATVIJAS REPUBLIKAS MINISTRU KABINETS

2009.11.03.
Rīgā

Noteikumi Nr.1290
(prot. Nr.77 33.§)

Noteikumi par gaisa kvalitāti

*Izdoti saskaņā ar likuma
"Par piesārņojumu"
12.panta otro daļu
un 17.panta trešo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kvalitātes normatīvus ārtelpu gaisam troposfērā (neietverot darba vidi) Latvijas teritorijā, kā arī:

- 1.1. gaisa kvalitātes normatīvu nodrošināšanas termiņus;
- 1.2. gaisu piesārņojošu vielu pieļaujamo līmeni vidē un raksturlielumus;
- 1.3. parametrus, monitoringa metodes un metodes, kuras izmanto, lai noteiktu attiecīgo gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegumu;
- 1.4. pasākumus, kas veicami, ja gaisa kvalitātes normatīvi tiek pārsniegti.

2. Noteikumos lietoti šādi termini:

- 2.1. apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis – piesārņojuma līmenis, kuru nepārsniedzot gaisa kvalitātes novērtēšanai pietiek ar modelēšanu vai citu objektīvu novērtējuma metodi;
- 2.2. arsēns, kadmījs, niķelis, benz(a)pirēns – kopējais šo elementu un to savienojumu saturs daļiņu PM10 frakcijā;
- 2.3. augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis – piesārņojuma līmenis, kuru nepārsniedzot gaisa kvalitātes novērtēšanai var izmantot stacionārus mērījumus kopā ar modelēšanu vai indikatīviem mērījumiem, vai ar abiem kopā;
- 2.4. dabisko avotu radītais piesārņojums – piesārņojošo vielu emisijas, ko nav radījušas tiešas vai netiešas cilvēku darbības, tai skaitā tādas dabas parādības kā vulkānu izvirdumi, seismiskas darbības, ģeotermiskas darbības, dabiskie ugunsgrēki, vētras, jūru aerosoli vai dabisko daļiņu atkārtota izkliedēšanās atmosfērā vai to pārnese no sausajiem reģioniem;
- 2.5. daļiņas PM10 – daļiņas, kuras nosaka, laižot gaisu caur selektīvo sprauslu, kas minēta bāzes (references) metodē daļiņu PM10 paraugu ņemšanai un mērījumu veikšanai, ar aerodinamisko diametru 10 μm, tādējādi aizturot vismaz 50 % daļiņu;
- 2.6. daļiņas PM2,5 – daļiņas, kuras nosaka, laižot gaisu caur selektīvo sprauslu, kas minēta bāzes (references) metodē daļiņu PM2,5 paraugu ņemšanai un mērījumu veikšanai, ar aerodinamisko diametru 2,5 μm, tādējādi aizturot vismaz 50 % daļiņu;
- 2.7. ekspozīcijas koncentrācijas mērķlielums – piesārņojuma līmenis, kas noteikts, pamatojoties uz vidējo ekspozīcijas rādītāju, lai mazinātu kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību, un kura pārsniegums jānovērš noteiktā laikposmā;

- 2.8. gaisa kvalitātes novērtēšana – jebkuras metodes izmantošana, ko lieto, lai mērītu, aprēķinātu, prognozētu vai provizoriski novērtētu gaisa piesārņojuma līmeni;
- 2.9. gaisa kvalitātes mērķlielums – piesārņojošās vielas līmenis ārtelpu gaisā, kāds jāpanāk noteiktā termiņā (kur tas iespējams), lai nepieļautu, novērstu vai samazinātu piesārņojošās vielas kaitīgo ietekmi uz cilvēka veselību un vidi;
- 2.10. gaisa kvalitātes robežlielums – zinātniski pamatots piesārņojuma līmenis, kas noteikts, lai novērstu, nepieļautu vai mazinātu piesārņojuma kaitīgo iedarbību uz cilvēka veselību vai uz vidi, un kas jānodrošina noteiktā termiņā, un ko pēc tam nedrīkst pārsniegt;
- 2.11. gaisa piesārņojuma līmenis – gaisu piesārņojošās vielas koncentrācija gaisā vai gaisa piesārņojuma dēļ radušies piesārņojošās vielas nosēdumi uz virsmas noteiktā laikposmā;
- 2.12. gaisu piesārņojoša viela – gaisā esoša viela, kas var kaitīgi ietekmēt cilvēka veselību vai vidi;
- 2.13. iedzīvotāju informēšanas rādītājs – piesārņojuma līmenis, kuru pārsniedzot pat īslaicīga tā iedarbība apdraud paaugstināta riska grupas iedzīvotāju veselību un kuru sasniedzot nepieciešams operatīvi informēt iedzīvotājus;
- 2.14. ilgtermiņa mērķis – piesārņojuma līmenis, kura pārsniegums jānovērš termiņā, kas ir ilgāks par 10 gadiem, ja vien tas ir iespējams, veicot pasākumus, kas nerada nesamērīgas izmaksas, lai nodrošinātu cilvēku veselības un vides aizsardzību;
- 2.15. indikatīvie mērījumi – mērījumi, kas atbilst mazāk stingriem datu kvalitātes mērķiem nekā stacionārie mērījumi;
- 2.16. kopējie nosēdumi – piesārņojošo vielu kopējais daudzums, kas noteiktā laikposmā no atmosfēras nonāk uz augsnes, veģetācijas, ūdens, ēkām vai citas virsmas;
- 2.17. kritiskais piesārņojuma līmenis – zinātniski pamatots piesārņojuma līmenis, kura pārsniegšana var kaitīgi ietekmēt dažus piesārņojuma saņēmējus, piemēram, kokus, citus augus vai dabas ekosistēmas, bet nekaitē cilvēkiem;
- 2.18. objektīva novērtējuma metode – matemātiska metode gaisu piesārņojošo vielu koncentrācijas noteikšanai, kurā izmanto gaisu piesārņojošo vielu mērījumu datus, kas iegūti citā teritorijā vai citā laikā, un kas balstās uz zinātniskajos pētījumos iegūto informāciju par gaisu piesārņojošo vielu koncentrācijas izplatības tendencēm;
- 2.19. ozona prekursori – vielas, kas veicina piezemes ozona veidošanos;
- 2.20. paaugstināta riska iedzīvotāju grupas – pret gaisa piesārņojumu īpaši jutīgas iedzīvotāju grupas, tai skaitā, grūtnieces, jaundzimušie, zīdaiņi, bērni vecumā līdz 13 gadiem, cilvēki vecumā virs 65 gadiem, kuri slimo ar sirds un asinsvadu sistēmas slimībām, cilvēki, kas slimo ar astmu vai kādu hronisku obstruktīvu plaušu slimību, kā arī cilvēki, kas pakļauti paaugstināta gaisa piesārņojuma līmeņa iedarbībai;
- 2.21. pielaides robeža – gaisa kvalitātes robežlieluma pieļaujamais pārsniegums procentos noteiktā laikposmā;
- 2.22. pilsētas fona teritorijas – tādas vietas pilsētas teritorijā, kurās piesārņojuma līmenis raksturo piesārņojošās vielas iedarbību uz pilsētas iedzīvotājiem kopumā;
- 2.23. policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži – organiski ķīmiskie savienojumi, ko veido vismaz divi kondensēti benzola gredzeni, kuros ir tikai ogleklis un ūdeņradis;
- 2.24. rīcības programma gaisa piesārņojuma samazināšanai – programma, kurā paredzēti pasākumi, lai sasniegtu robežlielumu vai mērķlielumu;
- 2.25. stacionāri mērījumi – noteiktās vietās veikti nepārtraukti vai izlases mērījumi, lai noteiktu piesārņojuma līmeni saskaņā ar attiecīgiem datu kvalitātes mērķiem;

- 2.26. telpiskā izšķirtspēja – saskaņā ar Komisijas 2008.gada 3.decembra Regulas (EK) Nr.1205/2008 par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2007/2/EK īstenošanu attiecībā uz metadatiem pielikuma B daļas 6.punktu;
- 2.27. trauksmes līmenis – piesārņojuma līmenis, kuru pārsniedzot pat īslaicīga tā iedarbība apdraud iedzīvotāju veselību un kuru sasniedzot veicami tūlītēji pasākumi atbilstoši šajos noteikumos noteiktajām prasībām;
- 2.28. valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķis – vidējā ekspozīcijas rādītāja samazinājums procentu izteiksmē atsauces gadā, kas noteikts, lai mazinātu kaitīgu ietekmi uz cilvēku veselību, un kas pēc iespējas jānodrošina noteiktā termiņā;
- 2.29. vidējais ekspozīcijas rādītājs – vidējais piesārņojuma līmenis, kas noteikts, pamatojoties uz mērījumiem pilsētas fona teritorijās visā valstī, kas atspoguļo piesārņojošās vielas iedarbību uz iedzīvotājiem un ko izmanto, lai aprēķinātu valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķi un noteiktu atbilstību ekspozīcijas koncentrācijas mērķlielumam.

II. Gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi, gaisu piesārņojošo vielu mērījumu metodes

3. Lai nodrošinātu cilvēka veselības un vides aizsardzību, šajos noteikumos ir noteikti gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi, kā arī mērījumu metodes šādām gaisu piesārņojošām vielām:

3.1. sēra dioksīdam:

3.1.1. gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi noteikti šo noteikumu 1.pielikumā;

3.1.2. piesārņojuma līmeņa mērījumiem izmanto bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 14212:2005 “Gaisa kvalitāte – Standartmetode sēra dioksīda koncentrācijas noteikšanai ar ultravioleto fluorescenci”, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.2. slāpekļa dioksīdam un slāpekļa oksīdiem (slāpekļa oksīda un slāpekļa dioksīda maisījuma tilpumattiecību summa daļās uz miljardu (tilpuma vienībās) (ppbv), kas izteikta slāpekļa dioksīda masas koncentrācijas vienībās ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)):

3.2.1. gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi noteikti šo noteikumu 2.pielikumā;

3.2.2. piesārņojuma līmeņa mērījumiem izmanto bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 14211:2005 “Gaisa kvalitāte – Standartmetode slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīda koncentrācijas noteikšanai ar hemiluminiscenci”, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.3. daļiņām PM_{10} :

3.3.1. gaisa kvalitātes normatīvi noteikti šo noteikumu 3.pielikumā;

3.3.2. paraugu ņemšanas un gaisa piesārņojuma līmeņa mērījumiem izmanto bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 12341:2001 “Gaisa kvalitāte – Cieto daļiņu frakcijas PM_{10} noteikšana – Etalona metode un testēšana lauka apstākļos, lai demonstrētu mērīšanas metožu līdzvērtību etalona metodei”, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.4. daļiņām $\text{PM}_{2,5}$:

3.4.1. gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi noteikti šo noteikumu 4.pielikumā;

3.4.2. paraugu ņemšanas un gaisa piesārņojuma līmeņa mērījumiem izmanto bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 14907:2006 “Gaisa kvalitāte

– Gravimetriskā standartmetode suspendēto daļiņu $PM_{2,5}$ masas frakcijas noteikšanai”, vai citu līdzvērtīgu paraugu ņemšanas un analīzes metodi;

3.5. svinam:

3.5.1. gaisa kvalitātes normatīvi noteikti šo noteikumu 5.pielikumā;

3.5.2. piesārņojuma līmeņa mērījumiem izmanto paraugu ņemšanas bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 14902:2007 “Gaisa kvalitāte. Standartmetode Pb, Cd, As un Ni mērīšanai suspendētās daļiņās PM_{10} frakcijā”, vai citu līdzvērtīgu paraugu ņemšanas un analīzes metodi;

3.6. ozonam:

3.6.1. gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi noteikti šo noteikumu 6.pielikumā;

3.6.2. piesārņojuma līmeņa mērījumiem izmanto bāzes (references) analīzes un kalibrācijas metodi, kas noteikta standartā LVS EN 14625:2005 “Gaisa kvalitāte – Standartmetode ozona koncentrācijas noteikšanai ar ultravioleto fotometriju”, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.7. benzolam:

3.7.1. gaisa kvalitātes normatīvs noteikts šo noteikumu 7.pielikumā;

3.7.2. piesārņojuma līmeņa mērījumiem izmanto bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 14662:2005 “Gaisa kvalitāte – Benzola koncentrāciju mērīšanas standartmetode”, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.8. oglekļa oksīdam:

3.8.1. gaisa kvalitātes normatīvs noteikts šo noteikumu 8.pielikumā;

3.8.2. piesārņojuma līmeņa mērījumiem izmanto bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 14626:2005 “Gaisa kvalitāte – Standartmetode tvana gāzes koncentrācijas noteikšanai ar nedisperso infrasarkanā spektroskopiju”, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.9. arsēnam, kadmijam, niķelim un benz(a)pirēnam:

3.9.1. gaisa kvalitātes normatīvs noteikts šo noteikumu 9.pielikuma I daļā;

3.9.2. lai novērtētu benz(a)pirēna daudzumu gaisā, veic mērījumus vismaz tādiem citiem policikliskajiem aromātiskajiem ogļūdeņražiem kā benz(a)antracēnam, benz(b)fluorantēnam, benz(j)fluorantēnam, benz(k)fluorantēnam, indeno(1,2,3-cd)pirēnam un dibenz(a,h)antracēnam un to monitoringa vietas izvieta turpat, kur benz(a)pirēna paraugu ņemšanas vietas;

3.9.3. arsēna, kadmija, niķeļa un svina paraugu ņemšanai izmanto bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 14902:2007 “Gaisa kvalitāte – Standartmetode Pb, Cd, As un Ni mērīšanai suspendētās daļiņās PM_{10} frakcijā”, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.9.4. benz(a)pirēna un citu attiecīgo policiklisko aromātisko ogļūdeņražu paraugu ņemšanai izmanto bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 12341:2001 “Gaisa kvalitāte – Cieto daļiņu frakcijas PM_{10} noteikšana – Etalona metode un testēšana lauka apstākļos, lai demonstrētu mērīšanas metožu līdzvērtību etalona metodei”, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.9.5. benz(a)pirēna koncentrācijas mērījumiem izmanto bāzes (references) metodi, kas noteikta standartā LVS EN 15549:2008 “Gaisa kvalitāte. Standartmetode benz(a)pirēna koncentrācijas mērīšanai gaisā”, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi, bet citu attiecīgo policiklisko aromātisko ogļūdeņražu koncentrācijas mērījumiem – standartā LVS ISO 12884:2001 “Gaisa – Kopējā (gāzes un daļiņu fāzē) policiklisko aromātisko ogļūdeņražu satura noteikšana – Savākšana uz filtra un tam sekojoša sorbenta, analīze ar gāzu hromatogrāfijas metodi” noteikto metodi vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.9.6. kopējā gāzveida dzīvsudraba (dzīvsudraba tvaiki un reaģētspējīgs gāzveida dzīvsudrabs – ūdenī šķīstoši dzīvsudraba paveidi ar pietiekami augstu tvaika spiedienu, lai tie būtu gāzveida stāvoklī) koncentrācijas mērījumiem izmanto atomu absorbcijas spektrometriju vai atomu fluorescences spektroskopiju, vai citu līdzvērtīgu analīzes metodi;

3.9.7. lai novērtētu arsēna, kadmija, dzīvsudraba, niķeļa un policiklisko aromātisko ogļūdeņražu kopējo nosēdumu daudzumu, paraugu ņemšanai lieto nokrišņu mērītājus, kurus izmanto saskaņā ar kopējo programmu gaisa piesārņojuma izplatības lielos attālumos novērošanai un novērtēšanai Eiropā (EMEP).

4. Gaisa kvalitātes mērķlielumi gaisu piesārņojošām vielām, uz kurām neattiecas šo noteikumu 3.punktā minētie nosacījumi, noteikti šo noteikumu 9.pielikuma II daļā.

5. Gaisa piesārņojuma līmeņa mērījumus attiecībā uz šo noteikumu 3.punktā minētajām bāzes (references) metodēm vai citām līdzvērtīgām analīzes metodēm atļauts veikt laboratorijām, kuras ir akreditētas sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs" atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025:2005 "Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības" un par kurām Ekonomikas ministrija ir publicējusi paziņojumu laikrakstā "Latvijas Vēstnesis".

6. Iestāde, kuras pārziņā ir monitoringa tīkli un atsevišķas stacijas, piemēro pārbaudītu kvalitātes nodrošināšanas un kvalitātes kontroles sistēmu, kas paredz veikt regulāru apkopi un ir nepieciešama mēriekārtu precizitātes garantēšanai, kā arī nodrošina datu vākšanas un paziņošanas kvalitātes kontroles procedūras izstrādi.

7. Ja gaisa piesārņojuma līmeņa noteikšanai un mērīšanai izmanto paraugu ņemšanas un analīzes metodi, kas nav šo noteikumu 3.punktā minētā bāzes (references) metode, nepieciešams pierādīt, ka ar izmantojamo metodi iegūtie rezultāti ir līdzvērtīgi rezultātiem, kurus iegūst ar bāzes (references) metodi. Lai to pierādītu, valsts sabiedrībā ar ierobežotu atbildību "Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs" (turpmāk – centrs) iesniedz attiecīgu testēšanas pārskatu, kuru izdevusi laboratorija, kas šādu mērījumu veikšanai ir akreditēta atbilstoši standartam LVS EN ISO/IEC 17025:2005 "Testēšanas un kalibrēšanas laboratoriju kompetences vispārīgās prasības".

8. Centrs saskaņā ar šo noteikumu 7.punktu iesniegtos testēšanas pārskatus uzglabā tik ilgi, kamēr attiecīgā paraugu ņemšanas un analīzes metode tiek izmantota gaisa piesārņojuma līmeņa noteikšanai un mērīšanai, bet ne mazāk kā piecus gadus.

III. Gaisa kvalitātes novērtējums un monitoringa nosacījumi

9. Centrs ne retāk kā reizi trijos gados pārskata valsts teritorijas iedalījumu zonās (teritoriāla vienība, kas noteikta gaisa kvalitātes novērtēšanas un pārvaldības vajadzībām) un aglomerācijās (apdzīvoto vietu kopums, kurā iedzīvotāju skaits pārsniedz 250 000, vai apdzīvoto vietu kopums, kurā ir mazāks iedzīvotāju skaits, bet kurā iedzīvotāju blīvums pārsniedz 2500 iedzīvotājus uz kvadrātkilometru), novērtējot gaisa kvalitāti attiecībā uz šo noteikumu 3.punktā minētajām piesārņojošajām vielām.

Ja aglomerācijās vai zonās ir notikušas būtiskas pārmaiņas, kas ietekmē gaisa piesārņojuma līmeni, centrs organizē ārpuskārtas gaisa kvalitātes novērtējumu.

10. Attiecībā uz gaisu piesārņojošām vielām, kurām šajos noteikumos ir noteikti gaisa kvalitātes normatīvi, bet kuru koncentrācija gaisā iepriekš nav novērtēta, centrs veic sākotnējo gaisa kvalitātes novērtējumu, pamatojoties uz tā rīcībā esošajiem aprēķiniem, novērtējumiem, izlases un indikatīvajiem mērījumiem.

11. Lai novērtētu gaisa kvalitāti un nodrošinātu tās pārvaldību, valsts teritoriju iedala zonās un aglomerācijās saskaņā ar vides ministra rīkojumu.

12. Centrs katru gadu novērtē gaisa kvalitāti aglomerācijās un zonās, kurās iepriekšējo triju gadu laikā gaisa piesārņojuma līmenis vidēji ir pārsniedzis šo noteikumu 3.punktā minētajām gaisu piesārņojošajām vielām noteiktos gaisa kvalitātes normatīvus vai raksturlielumus. Lai identificētu dabisko avotu radītā piesārņojuma un sāls vai smilšu kaisīšanas ietekmi, gaisa kvalitāti novērtē aglomerācijās un zonās, kurās:

12.1. konkrētai šo noteikumu 3.punktā minētajai piesārņojošajai vielai noteikto robežlielumu pārsniegumu izraisa dabisko avotu radītais piesārņojums. Centrs sniedz informāciju par dabisko avotu radīto gaisu piesārņojošo vielu koncentrāciju un pienesuma avotiem, kā arī sniedz pierādījumus tam, ka pārsniegums radies no dabiskajiem avotiem;

12.2. daļiņām PM_{10} noteikto robežlielumu pārsniegumu izraisa atkārtota daļiņu PM_{10} izkliedēšanās pēc ceļu nokaisīšanas ar smiltīm vai sāli ziemā. Centrs sagatavo informāciju par daļiņu PM_{10} koncentrāciju un avotiem, kā arī sniedz pierādījumus tam, ka pārsnieguma iemesls ir šādas atkārtoti izkliedētās daļiņas PM_{10} .

13. Lai novērtētu gaisa kvalitāti, gaisa monitoringa staciju minimālo skaitu stacionāriem mērījumiem nosaka, ņemot vērā šo noteikumu 10.pielikumā noteiktos kritērijus.

14. Lai novērtētu gaisa piesārņojuma līmeni ar šo noteikumu 3.punktā minētajām gaisu piesārņojošajām vielām (izņemot ozonu), gaisa kvalitātes monitoringa stacijas izvietojumu saskaņā ar šo noteikumu 11.pielikumā noteiktajiem kritērijiem, bet ozona piesārņojuma līmeņa novērtēšanai – saskaņā ar šo noteikumu 12.pielikumā noteiktajiem kritērijiem.

15. Centrs atbilstoši šo noteikumu 13.pielikumā minētajām prasībām mēra gaisu piesārņojošo vielu koncentrāciju arī lauku fona teritorijās tālu no aglomerācijas vai rūpnieciskas teritorijas. Ar šiem mērījumiem nodrošina vismaz gada vidējos datus par daļiņu PM_{2,5} masas koncentrāciju un ķīmiskā sastāva koncentrāciju.

16. Lai pamatotu valsts teritorijas iedalījumu zonās un aglomerācijās, izmanto augšējos un apakšējos piesārņojuma novērtēšanas sliekšņus, kas sēra dioksīdam, slāpekļa dioksīdam un slāpekļa oksīdiem, daļiņām PM₁₀, daļiņām PM_{2,5}, svinam, benzolam, oglekļa oksīdam, arsēnam, kadmijam, niķelim un benz(a)pirēnam noteikti šo noteikumu 14.pielikumā.

17. Aglomerācijās un zonās, kur šo noteikumu 3.punktā minēto piesārņojošo vielu koncentrācija ir mazāka par apakšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni, gaisa kvalitātes novērtēšanai pietiek ar modelēšanu vai citu objektīvu novērtējuma metodi, vai ar abām kopā.

18. Aglomerācijās un zonās, kur šo noteikumu 3.punktā minēto piesārņojošo vielu koncentrācija ir mazāka par augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni, gaisa kvalitātes novērtēšanai var izmantot stacionārus mērījumus apvienojumā ar modelēšanu vai indikatīviem mērījumiem, vai ar abiem kopā.

19. Aglomerācijās un zonās, kur šo noteikumu 3.punktā minēto piesārņojošo vielu koncentrācija pārsniedz augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni, gaisa kvalitātes novērtēšanai izmanto stacionārus mērījumus, kurus var papildināt ar modelēšanu vai indikatīviem mērījumiem, vai ar abiem kopā, ja tie sniedz pietiekamu informāciju par gaisa piesārņojuma telpisko izplatību.

20. Aglomerācijās un zonās, kur datus no stacionāro mērījumu paraugu ņemšanas vietām papildina ar modelēšanā vai indikatīvos mērījumos iegūtu informāciju, centrs par 50 % var samazināt paraugu ņemšanas vietu kopskaitu, kas noteikts šo noteikumu 10.pielikuma I daļā, ja kvalitātes novērtēšanai ierīkoto gaisa monitoringa staciju skaits un citu novērtējuma metožu nodrošinātā telpiskā izšķirtspēja ir pietiekama, lai sasniegtu šo noteikumu 15.pielikumā noteiktos datu kvalitātes mērķus un paredzētajiem kritērijiem atbilstošus novērtējuma rezultātus.

21. Datu apkopošanā un statistisko rādītāju aprēķināšanā datu derīguma pārbaudei izmanto šo noteikumu 16.pielikumā noteiktos kritērijus.

22. Centrs nodrošina, lai vismaz viena gaisa monitoringa stacija mērītu šo noteikumu 17.pielikumā noteikto ozona prekursoru piesārņojuma līmeni vismaz vienam minētajā

pielikumā norādītajam ozona prekursoram. Pamatojoties uz informāciju par gaisa kvalitātes stāvokli un ņemot vērā citu šo noteikumu 3.punktā minēto gaisu piesārņojošo vielu novērtējumam paredzēto monitoringa staciju izvietojumu, centrs nosaka, kur novietot ozona prekursoru monitoringa stacijas.

23. Lai nodrošinātu indikatīvus arsēna, kadmija, niķeļa, kopējā gāzveida dzīvsudraba, benz(a)pirēna un citu šo noteikumu 3.punktā minēto policiklisko aromātisko ogļūdeņražu mērījumus un noteiktu to kopējo nosēdumu daudzumu uz katriem 100 000 km², kā arī lai nodrošinātu nepieciešamo telpisko izšķirtspēju, centrs var vienoties ar attiecīgās Eiropas Savienības dalībvalsts kompetento iestādi par kopīgas mērījumu stacijas izveidi.

IV. Gaisa kvalitātes uzlabošana

24. Lai uzlabotu gaisa kvalitāti aglomerācijās vai zonas teritorijās, kur gaisa piesārņojuma līmenis pārsniedz šo noteikumu 3.punktā noteiktos gaisa kvalitātes normatīvus, ņemot vērā arī pielaides robežu, ja tāda ir noteikta, vai centra veiktajā gaisa kvalitātes novērtējumā konstatēts, ka pēdējo triju gadu perioda vidējā piesārņojuma līmeņa vērtība pārsniedz šo noteikumu 14.pielikumā noteikto augšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa gada vidējo lielumu un piesārņojuma līmenim ir tendence palielināties, vietējā pašvaldība sadarbībā ar Vides ministriju atbilstoši likumam “Par piesārņojumu” izstrādā un īsteno ilgtermiņa rīcības programmu gaisa piesārņojuma samazināšanai (turpmāk – rīcības programma).

25. Aglomerācijās vai zonas teritorijās, kur gaisa piesārņojuma līmenis noteiktajā termiņā nav samazināts līdz šo noteikumu 3.punktā minētajiem robežlielumiem, rīcības programmā paredz tādus pasākumus, kuri nodrošina atbilstību šo noteikumu 3.punktā noteiktajiem robežlielumiem pēc iespējas īsākā laikposmā, kā arī var iekļaut pasākumus, kas aizsargā paaugstināta riska iedzīvotāju grupas.

26. Lai uzlabotu gaisa kvalitāti aglomerācijās vai zonas teritorijās, kur gaisa piesārņojuma līmenis pārsniedz vai var pārsniegt vienu vai vairākus trauksmes līmeņus (ja nepieciešams, arī gadījumos, kad pārsniedz vienu vai vairākus robežlielumus vai mērķlielumus), vietējā pašvaldība izstrādā un īsteno īstermiņa rīcības programmu gaisa piesārņojuma samazināšanai (turpmāk – īstermiņa programma). Īstermiņa programma ietver neatliekamus pasākumus gaisa piesārņojuma samazināšanai. Atkarībā no konkrētā gadījuma var paredzēt pasākumus, lai kontrolētu vai pārtrauktu tādas darbības, kas palielina attiecīgā robežlieluma, mērķlieluma vai trauksmes līmeņa pārsniegšanas iespēju. Var paredzēt arī pasākumus, lai aizsargātu paaugstināta riska iedzīvotāju grupas.

27. Ja saskaņā ar šiem noteikumiem izstrādātā rīcības programma vai īstermiņa programma ietver pasākumus, kuru īstenošana nav vietējās pašvaldības kompetencē, šo pasākumu īstenošanu koordinē Vides ministrija vai tās padotībā esošās institūcijas.

28. Ja pastāv iespēja, ka šo noteikumu 6.pielikumā noteiktais trauksmes līmenis ozonam tiks pārsniegts, vietējā pašvaldība šo noteikumu 26.punktā minēto īstermiņa programmu izstrādā tikai tad, ja, ņemot vērā ģeogrāfiskos, meteoroloģiskos un ekonomiskos apstākļus, var samazināt minētā pārsnieguma iespējamību, ilgumu vai pakāpi.

29. Vietējās pašvaldības aglomerācijām vai zonas teritorijām izstrādā rīcības programmu vai īstermiņa programmu tikai tiktāl, ciktāl robežlieluma pārsniegumu var attiecināt uz konkrētu piesārņojošo vielu avotiem, kas nav ceļu nokaisīšana ar smiltīm vai sāli ziemā un dabisko avotu radītais piesārņojums, ar nosacījumu, ka tiek veikti vai jau ir īstenoti visi nepieciešamie pasākumi, lai mazinātu atkārtoti izkliedēto daļiņu PM₁₀ koncentrāciju, ko rada ceļu nokaisīšana ar smiltīm vai sāli ziemā.

30. Vietējā pašvaldība ne vēlāk kā divus gadus pēc tam, kad ir pārsniegts kāds no šo noteikumu 3.punktā noteiktajiem gaisa kvalitātes normatīviem, ņemot vērā pielaides robežu, vai ne vēlāk kā divus gadus pēc tam, kad pēdējo triju gadu perioda vidējā piesārņojuma līmeņa vērtība pārsniedz šo noteikumu 14.pielikumā noteikto augšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa gada vidējo lielumu, sadarbībā ar Vides ministriju izstrādā un apstiprina rīcības programmu visā teritorijā vai tās daļā. Izstrādājot un īstenojot rīcības programmu, ņem vērā šādus nosacījumus:

30.1. ja aglomerācijā vai konkrētā zonas teritorijā pārsniegti gaisa kvalitātes normatīvi vienai no šo noteikumu 3.punktā minētajām gaisu piesārņojošajām vielām, izstrādā rīcības programmu gaisa piesārņojuma samazināšanai ar attiecīgo piesārņojošo vielu;

30.2. ja aglomerācijā vai konkrētā zonas teritorijā pārsniegti gaisa kvalitātes normatīvi vairākām šo noteikumu 3.punktā minētajām piesārņojošajām vielām, izstrādā integrētu rīcības programmu, kurā gaisa piesārņojuma samazināšanu vielām, kuru koncentrācija pārsniedz gaisa kvalitātes normatīvus, plāno ar nosacījumu, ka citu piesārņojošo vielu koncentrācija rīcības programmas īstenošanas dēļ nepaaugstinās;

30.3. ja aglomerācijā vai konkrētā zonas teritorijā piesārņojošo vielu koncentrācija neatbilst ilgtermiņa mērķim, rīcības programmā iekļauj finansiāli pamatotus pasākumus ilgtermiņa mērķa sasniegšanai.

31. Rīcības programmu un īstermiņa programmu apstiprina pašvaldība. Pirms apstiprināšanas rīcības programmu saskaņo ar Vides ministriju, saņemot no tās pozitīvu lēmumu, bet īstermiņa programmu – ar attiecīgo Valsts vides dienesta reģionālo vides pārvaldi (turpmāk – reģionālā vides pārvalde), saņemot no tās pozitīvu lēmumu.

32. Ja aglomerācijas vai zonas teritorijas, kurās pārsniegti gaisa kvalitātes normatīvi, aptver vairākas pašvaldības, attiecīgās pašvaldības izstrādā un īsteno kopīgu rīcības programmu.

33. Rīcības programma, kā arī citi pasākumi, kurus veic gaisa kvalitātes uzlabošanai, atbilst šādiem kritērijiem:

33.1. gaisa, ūdens un augsnes aizsardzību veic kompleksi, ņemot vērā integrētu pieeju;

33.2. netiek radīta negatīva ietekme uz vidi ārpus teritorijas, uz kuru attiecas rīcības programma.

34. Rīcības programmā iekļauj šo noteikumu 18.pielikuma I daļā minēto informāciju, kā arī citu informāciju, kuru programmas izstrādātāji uzskata par nepieciešamu. Rīcības programmā var iekļaut pasākumus emisiju ierobežošanai no stacionāriem piesārņojuma avotiem, kā arī transportlīdzekļu kustības ierobežošanai, ja tie izraisa

gaisa kvalitātes robežlielumu pārsniegumus. Ja paredzēts būvēt jaunus objektus, kas radīs satiksmes intensitātes pieaugumu, rīcības programmā novērtē paredzamās satiksmes intensitātes pieauguma ietekmi uz gaisa kvalitāti un rīcības programmā noteikto mērķu sasniegšanu, pamatojot to ar gaisa piesārņojuma izkliedes modelēšanu.

35. Lai nepasliktinātu un uzlabotu gaisa kvalitāti teritorijās, kurās piesārņojuma līmenis ir zemāks par šajos noteikumos noteiktajiem gaisa kvalitātes normatīviem, bet pārsniedz augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni vai arī ir zemāks par ilgtermiņa mērķi, attiecīgās pašvaldības:

35.1. var noteikt gaisa kvalitātes mērķlielumus piesārņojošām vielām, kurām ir noteikti robežlielumi. Gaisa kvalitātes mērķlielumi nedrīkst būt zemāki par augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni piesārņojošām vielām, kurām tāds ir norādīts šo noteikumu 14.pielikumā, un par ilglaicīgi novērotajiem gaisa piesārņojuma līmeņiem šo noteikumu 3.punktā minētajām piesārņojošām vielām, kurām nav noteikts augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis;

35.2. nosaka skaitlisko vērtību un noteikšanas periodu, kā arī termiņu, kurā jānodrošina gaisa kvalitātes mērķlielumi, kas noteikti saskaņā ar šo noteikumu 35.1.apakšpunktu.

36. Vietējās pašvaldības un valsts institūcijas atbilstoši kompetencei īsteno pasākumus, lai zonās vai aglomerācijās, kurās piesārņojuma līmenis nepārsniedz šajos noteikumos noteiktos gaisa kvalitātes normatīvus, gaisa kvalitātes stāvoklis nepasliktinātos.

37. Pašvaldība, kas īsteno rīcības programmu vai īstermiņa programmu, katru gadu līdz 1.martam iesniedz reģionālajā vides pārvaldē pārskatu par programmas izpildi iepriekšējā gadā. Pašvaldība, kuras teritorijā daļiņu PM_{10} robežlielumi gaisā ir pārsniegti atkārtotas daļiņu PM_{10} izkliedēšanās dēļ pēc ceļu nokaisīšanas ar smiltīm vai sāli ziemā, pārskatā par programmas izpildi sniedz informāciju par to, kādi pasākumi tiek veikti vai jau ir īstenoti, lai mazinātu atkārtoti izkliedēto daļiņu PM_{10} koncentrāciju.

38. Reģionālā vides pārvalde, pamatojoties uz šo noteikumu 37.punktā minētajā pārskatā sniegto informāciju, sagatavo programmas izpildes novērtējumu un priekšlikumus par pasākumiem, kas veicinātu programmas izpildi, un tos nosūta Vides ministrijai un attiecīgajai pašvaldībai divu mēnešu laikā pēc tam, kad saņemts pārskats par programmas izpildi.

39. Rīcības programmu pārskata ne retāk kā reizi piecos gados, kā arī tad, ja tā netiek īstenota atbilstoši noteiktajiem laika grafikiem vai ir konstatētas būtiskas negatīvas izmaiņas gaisa kvalitātes rādītājos. Pārskatīto rīcības programmu saskaņo un apstiprina šajos noteikumos noteiktajā kārtībā.

40. Ja gaisa piesārņojums pārsniedz šajos noteikumos noteiktos gaisa kvalitātes normatīvus gaisa piesārņojuma (arī ozona prekursoru) pārnesei dēļ no Eiropas Savienības dalībvalstīm, Vides ministrija sadarbībā ar Eiropas Komisiju un attiecīgās valsts atbildīgo institūciju izstrādā kopīgus plānus un programmas gaisa piesārņojuma samazināšanai. Ja nepieciešams, vietējā pašvaldība saskaņā ar šo noteikumu 26.punktu sagatavo un īsteno kopējas īstermiņa rīcības programmas, kas aptver piegulošās zonas citās dalībvalstīs, un nodrošina, ka šīs valstis saņem visu attiecīgo informāciju.

41. Lai sasniegtu šo noteikumu 4.pielikumā noteikto valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķi un ekspozīcijas koncentrācijas mērķlielumu, centrs līdz 2012.gada 31.decembrim, ja nepieciešams, izstrādā valsts rīcības programmu, lai samazinātu vidējo ekspozīcijas rādītāju atbilstoši šo noteikumu 4.pielikuma II daļā un 4.punktā noteiktajām prasībām. Ja nākamo triju gadu periodā tiek prognozēts, ka valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķis līdz 2020.gadam netiks sasniegts vai vidējais ekspozīcijas rādītājs 2015.gadam var pārsniegt ekspozīcijas koncentrācijas mērķlielumu, programmu pārskata. Programmā paredz pasākumus, kas nodrošinātu daļiņām PM_{2,5} noteiktā valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķa un ekspozīcijas koncentrācijas mērķlieluma ievērošanu.

V. Informācijas nodrošinājums

42. Centrs ne retāk kā reizi trijos gados apkopo un sagatavo informāciju par gaisa kvalitātes novērtējumu aglomerācijās un zonās, kā arī pievieno attiecīgas gaisa piesārņojuma izkliedes kartes un nepieciešamos aprakstus.

43. Centrs par katru kalendāra gadu līdz nākamā gada 30.jūnijam apkopo informāciju, kas iegūta, veicot gaisa kvalitātes novērtējumu, un sagatavo gada pārskatu par gaisa kvalitāti aglomerācijās un zonas teritorijās. Pārskatā sniedz informāciju par gadījumiem, kad pārsniegti šo noteikumu 3.punktā minēto gaisu piesārņojošo vielu raksturlielumi un normatīvi. Ja tiek pārsniegts robežlielums (ņemot vērā arī pielaides robežu, ja tāda ir noteikta), mērķlielums, trauksmes līmenis, iedzīvotāju informēšanas rādītājs vai ilgtermiņa mērķis, norāda iespējamās pārsniegšanas iemeslus un konkrētās piesārņojošās vielas ietekmi uz cilvēku veselību un, ja nepieciešams, uz veģetāciju.

44. Ja tiek pārsniegts kāds no šo noteikumu 43.punktā minētajiem gaisa kvalitātes normatīviem vai raksturlielumiem, Veselības inspekcija 30 dienu laikā pēc centra pieprasījuma sagatavo un sniedz informāciju par konkrētās piesārņojošās vielas ietekmi uz cilvēku veselību.

45. Lai nodrošinātu sabiedrību, kā arī vides un veselības aizsardzības institūcijas, plašsaziņas līdzekļus un ieinteresētās biedrības (tai skaitā biedrības, kuru mērķis ir vides aizsardzība vai patērētāju tiesību aizsardzība, kā arī tādas biedrības, kas pārstāv paaugstināta riska iedzīvotāju grupas) ar informāciju par gaisa piesārņojuma līmeni valstī:

45.1. centrs:

45.1.1. publicē savā mājaslapā internetā šo noteikumu 42. un 43.punktā minēto informāciju;

45.1.2. vismaz reizi diennaktī, bet, ja nepieciešams, ik stundu savā mājaslapā internetā atjauno informāciju par sēra dioksīda, slāpekļa dioksīdu, daļiņu PM₁₀, ja iespējams, arī daļiņu PM_{2,5}, ozona un oglekļa oksīda piesārņojuma līmeni;

45.1.3. vismaz reizi trijos mēnešos, bet, ja nepieciešams, reizi mēnesī savā mājaslapā internetā atjauno informāciju par svina, benzola, arsēna, kadmija, dzīvsudraba, niķeļa, benz(a)pirēna un citu policiklisko aromātisko ogļūdeņražu piesārņojuma līmeni;

45.2. Vides ministrija publicē savā mājaslapā internetā informāciju par slāpekļa dioksīdam, benzolam vai daļiņām PM₁₀ noteikto robežlielumu nodrošināšanas termiņa atlikšanu saskaņā ar šo noteikumu 50. un 51.punktu;

45.3. pašvaldības informē iedzīvotājus par pašvaldību izstrādātajām rīcības programmām, īstermiņa programmām un to īstenošanu, kā arī par rīcības programmām, kas izstrādātas saskaņā ar šo noteikumu 52.punktu (ievietojot programmas un informāciju par to īstenošanu arī attiecīgās pašvaldības mājaslapā internetā);

45.4. ja tiek pārsniegts trauksmes līmenis vai iedzīvotāju informēšanas rādītājs vai ja pastāv nopietni draudi, ka tas var tikt pārsniegts, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests pēc šo noteikumu 46.punktā minētās informācijas saņemšanas informē iedzīvotājus atbilstoši normatīvajiem aktiem par civilās trauksmes un apziņošanas sistēmas izveidošanas, izmantošanas un finansēšanas kārtību.

46. Ja tiek pārsniegts iedzīvotāju informēšanas rādītājs vai trauksmes līmenis vai pastāv nopietni draudi, ka tas var tikt pārsniegts:

46.1. centrs par to nekavējoties informē Vides ministriju, Veselības inspekciju, Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestu, vietējo pašvaldību un Valsts vides dienestu;

46.2. Vides ministrija un centrs sadarbībā ar attiecīgo pašvaldību sagatavo un nodod Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam šādu informāciju:

46.2.1. datums, kad notikusi piesārņošana, kā arī piesārņošanas laiks un vieta;

46.2.2. ozona piesārņojuma gadījumā jānorāda lielākā vienas stundas koncentrācija un lielākā astoņu stundu vidējā koncentrācija;

46.2.3. prognoze nākamajai pēcpusdienai, dienai vai dienām:

46.2.3.1. piesārņojuma koncentrācijas paredzamās izmaiņas (situācijas uzlabošanās, stabilizācija vai pasliktināšanās), norādot pārmaiņu cēloņus;

46.2.3.2. gaisa piesārņošanas ģeogrāfiskā izplatība;

46.2.3.3. paredzamais gaisa piesārņošanas ilgums;

46.3. Veselības inspekcija sagatavo un nodod Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienestam šādu informāciju:

46.3.1. par paaugstināta riska iedzīvotāju grupām, kuras var potenciāli ietekmēt iedzīvotāju informēšanas rādītāja vai trauksmes līmeņa pārsniegšana attiecīgajam piesārņojuma veidam;

46.3.2. par iedzīvotājiem (tai skaitā paaugstināta riska iedzīvotāju grupām) veicamajiem veselības aizsardzības pasākumiem un iespējamo simptomu aprakstu.

47. Ja iedzīvotāju informēšanas rādītājs vai trauksmes līmenis tiek pārsniegts zonās vai aglomerācijās, kas atrodas valsts robežas tuvumā, Vides ministrija par notikušo pēc iespējas ātrāk informē attiecīgo Eiropas Savienības dalībvalstu kompetentās iestādes.

48. Centrs sniedz Eiropas Komisijai šādu informāciju:

48.1. katru gadu ne vēlāk kā līdz nākamā gada 30.septembrim:

48.1.1. par aglomerācijām un zonām, kurās konstatēti šo noteikumu 3.punktā minētās vienas vai vairāku piesārņojošo vielu robežlielumu (ņemot vērā arī pielaišanas robežu, ja tāda ir noteikta), mērķlielumu, kritisko piesārņojuma līmeņu vai ilgtermiņa mērķa pārsniegumi, un šajās teritorijās novērtētajiem piesārņojuma līmeņiem, kā arī datumiem, kad pārsniegšana novērota;

48.1.2. ja pārsniegti arsēna, kadmija, niķeļa un benz(a)pirēna gaisa kvalitātes mērķlielumi, – par zonām un aglomerācijām, kurās pārsniegums konstatēts, tā apmēri, koncentrācija, cēloņi (piesārņojuma avoti, kas rada pārsniegumu, un minēto vielu koncentrācijas pārsniegumam pakļauto iedzīvotāju skaits);

48.1.3. datus par gaisa kvalitāti;

48.1.4. ja nepieciešams, zonu un aglomerāciju sarakstu, kurās konkrētai piesārņojošai vielai noteikto robežlielumu pārsniegumus izraisa dabisko avotu radītais piesārņojums, un informē par dabisko avotu radīto gaisu piesārņojošo vielu koncentrāciju un pienesuma avotiem, kā arī sniedz pierādījumus par to, ka pārsniegums ir radies no dabiskajiem avotiem;

48.1.5. ja nepieciešams, zonu un aglomerāciju sarakstu, kurās daļiņu PM₁₀ robežlielumi gaisā ir pārsniegti atkārtotas izkliedēšanās dēļ pēc ceļu nokaisīšanas ar smiltīm vai sāli ziemā, pievienojot informāciju par konstatēto daļiņu PM₁₀ koncentrāciju un avotiem. Centrs sniedz pierādījumus, ka robežlieluma pārsnieguma iemesls ir šādas atkārtoti izkliedētās daļiņas PM₁₀ un ka ir veikti attiecīgi pasākumi, lai mazinātu to koncentrāciju;

48.2. par aglomerācijām un zonām, kurās konstatēts trauksmes līmeņa vai iedzīvotāju informēšanas rādītāja pārsniegums, norādot reģistrēto piesārņojuma līmeni un pārsniegšanas ilgumu. Minēto informāciju sniedz ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc dienas, kad konstatēta trauksmes līmeņa vai iedzīvotāju informēšanas rādītāja pārsniegšana;

48.3. par daļiņu PM_{2,5} ķīmiskā sastāva noteikšanai un šo noteikumu 17.pielikumā minēto gaistošo organisko savienojumu (antropogēnas vai biogēnas izcelsmes organiskie savienojumi (izņemot metānu), no kuriem saules gaismā reakcijās ar slāpekļa oksīdiem var veidoties fotoķīmiskie oksidanti) paraugu ņemšanai un šo vielu koncentrācijas mērīšanai izmantotajām mērījumu metodēm;

48.4. par rīcības programmām (iesniedz ne vēlāk kā divus gadus pēc tam, kad ir pārsniegti robežlielumi, ņemot vērā pielaišanas robežu);

48.5. par rīcības programmu un īstermiņa programmu īstenošanu (attiecībā uz ozona piesārņojumu – arī citu pasākumu īstenošana piesārņojuma samazināšanai). Minēto informāciju sniedz reizi trijos gados;

48.6. pārskatus un informāciju atbilstoši Eiropas Savienības tiesību aktiem par informācijas sniegšanu gaisa aizsardzības jomā.

49. Vides ministrija sniedz Eiropas Komisijai šādu informāciju:

49.1. institūcijas, kas ir atbildīgas par gaisa kvalitātes novērtēšanu, gaisa kvalitātes mērījumu sistēmu (piemēram, metodes, mēriekārtas, monitoringa tīkls, laboratorijas) apstiprināšanu, gaisa kvalitātes mērījumu atbilstības novērtēšanas koordinēšanu, kā arī atbilstības novērtēšanas un gaisa kvalitātes novērtēšanas metožu analīzi;

49.2. gadījumi, kad tiek piemērots šo noteikumu 51. vai 52.punkts, kā arī nosūta attiecīgu informāciju.

50. Centrs nodrošina, lai gaisa kvalitātes novērtēšana tiktu veikta kvalitatīvi un koordinē Eiropas Komisijas organizēto kvalitātes nodrošināšanas programmu īstenošanu valstī.

VI. Konkrētu robežlielumu nodrošināšanas termiņu atlikšana

51. Zonai vai aglomerācijai, kurā slāpekļa dioksīda vai benzola koncentrācija gaisā pārsniedz šīm vielām noteiktos robežlielumus un atbilstību robežlielumiem nav iespējams nodrošināt līdz 2010.gada 1.janvārim, pēc Eiropas Komisijas apstiprinājuma saņemšanas var pagarināt robežlieluma nodrošināšanas termiņu līdz 2015.gada 1.janvārim, ja Eiropas Komisijai ir iesniegta šāda informācija:

51.1. attiecīgā pašvaldība sadarbībā ar Vides ministriju sagatavo informāciju, kas pierāda, ka ir veikti visi nepieciešamie pasākumi valsts, reģionālā un vietējā līmenī, lai līdz 2010.gada 1.janvārim nodrošinātu atbilstību slāpekļa dioksīdam vai benzolam noteiktajiem robežlielumiem, un paskaidro, kādu iemeslu dēļ atbilstība nav nodrošināta;

51.2. attiecīgā pašvaldība sagatavo informāciju par to, kā pagarinātajā termiņā tiks nodrošināta atbilstība noteiktajiem slāpekļa dioksīda vai benzola robežlielumiem, un sniedz pamatotas prognozes par slāpekļa dioksīda vai benzola koncentrācijas iespējamo samazināšanos;

51.3. attiecīgā pašvaldība saskaņā ar šo noteikumu 24. un 26.punktu izstrādā rīcības programmu zonām un aglomerācijām, uz kurām attiecas robežlielumu nodrošināšanas termiņu atlikšana. Rīcības programmā vietējā pašvaldība sadarbībā ar Vides ministriju iekļauj šo noteikumu 18.pielikuma II daļā minēto informāciju, kas saistīta ar attiecīgām piesārņojošām vielām, un tajā uzskatāmi parāda, kā līdz pagarinātā termiņa beigām nodrošinās atbilstību robežlielumiem.

52. Zonai vai aglomerācijai, kurā daļiņu PM₁₀ koncentrācija pārsniedz noteiktos robežlielumus konkrētajai vietai raksturīgu izkļiedes īpatnību, nelabvēlīgu klimatisko apstākļu vai pārrobežu ietekmes dēļ, pēc Eiropas Komisijas apstiprinājuma saņemšanas var atlikt robežlieluma nodrošināšanas termiņu līdz 2011.gada 21.maijam, ja Eiropas Komisijai ir iesniegta šāda informācija:

52.1. attiecīgā pašvaldība sadarbībā ar Vides ministriju sagatavo informāciju, kas pierāda, ka atbilstību daļiņām PM₁₀ noteiktajiem robežlielumiem nevar sasniegt vietai raksturīgu izkļiedes īpatnību, nelabvēlīgu klimatisko apstākļu vai pārrobežu ietekmes dēļ;

52.2. attiecīgā pašvaldība sadarbībā ar Vides ministriju sagatavo informāciju, kas pierāda, ka tika veikti visi nepieciešamie pasākumi valsts, reģionālā un vietējā līmenī, lai līdz 2005.gada 1.janvārim nodrošinātu atbilstību daļiņām PM_{10} noteiktajiem robežlielumiem;

52.3. attiecīgā pašvaldība sagatavo informāciju par to, kā pagarinātajā termiņā tiks nodrošināta atbilstība daļiņām PM_{10} noteiktajiem robežlielumiem, un sniedz pamatotas prognozes par daļiņu PM_{10} koncentrācijas iespējamo samazināšanos;

52.4. attiecīgā pašvaldība saskaņā ar šo noteikumu 24. un 26.punktu izstrādā rīcības programmu zonām un aglomerācijām, uz kurām attiecas robežlielumu nodrošināšanas termiņu atlikšana. Šajā rīcības programmā vietējā pašvaldība sadarbībā ar Vides ministriju iekļauj šo noteikumu 18.pielikuma II daļā minēto informāciju, kas saistīta ar attiecīgām piesārņojošām vielām, un tajā uzskatāmi parāda, kā līdz pagarinātā termiņa beigām nodrošinās atbilstību robežlielumiem.

53. Vietējā pašvaldība šo noteikumu 51. vai 52.punktā minēto informāciju, tai skaitā izstrādāto rīcības programmu, iesniedz Vides ministrijā.

54. Piemērojot šo noteikumu 51. vai 52.punktu, vietējā pašvaldība nodrošina, ka slāpekļa dioksīdam, benzolam vai daļiņām PM_{10} noteikto robežlielumu nodrošināšanas termiņa atlikšanas laikā šo gaisu piesārņojošo vielu koncentrācija nav lielāka par maksimālo pielaišanas robežu, kas katrai attiecīgajai piesārņojošai vielai ir noteikta šo noteikumu 2., 3. un 7.pielikumā.

VII. Noslēguma jautājumi

55. Atzīt par spēku zaudējušiem Ministru kabineta 2003.gada 21.oktobra noteikumus Nr.588 "Noteikumi par gaisa kvalitāti" (Latvijas Vēstnesis, 2003, 153.nr.; 2006, 118.nr.).

56. Šo noteikumu 10.punkts ir spēkā līdz 2010.gada 31.decembrim.

57. Ja laboratorijas, kas veic gaisa piesārņojuma līmeņa mērījumus šo noteikumu izpildei, ir iegādājušās paraugu ņemšanas un mērīšanas iekārtas līdz šo noteikumu spēkā stāšanās dienai, tās nodrošina minēto iekārtu atbilstību šo noteikumu 3.punktā minētajām bāzes (references) metodēm vai citām līdzvērtīgām analīzes metodēm līdz 2013.gada 11.jūnijam, bet, ja iekārtas iegādājas pēc šo noteikumu spēkā stāšanās, – līdz 2010.gada 11.jūnijam.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvām

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 21.maija Direktīvas 2008/50/EK par gaisa kvalitāti un tīrāku gaisu Eiropai;
- 2) Eiropas Parlamenta un Padomes 2004.gada 15.decembra Direktīvas 2004/107/EK par arsēnu, kadmiju, dzīvsudrabu, niķeli un policikliskajiem aromātiskajiem ogļūdeņražiem.

Ministru prezidents

V.Dombrovskis

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi sēra dioksīdam

I. Robežlielumi

1. Robežlielumus sēra dioksīdam izsaka $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (standarta tilpums, temperatūra 293 °K un spiediens 101,3 kPa):

Nr. p.k.	Robežlieluma veids	Noteikšanas periods	Robežlieluma skaitliskā vērtība
1.1.	Stundas robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R_h)	1 stunda	$350 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (nedrīkst pārsniegt vairāk kā 24 reizes kalendāra gadā)
1.2.	Dienas robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R_d)	24 stundas	$125 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (nedrīkst pārsniegt vairāk kā trīs reizes kalendāra gadā)

II. Kritiskais piesārņojuma līmenis

2. Kritiskais piesārņojuma līmenis ekosistēmu aizsardzībai (KPL_g), kuru nosaka par kalendāra gadu un ziemas periodu (no 1.oktobra līdz 31.martam), ir $20 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

III. Trauksmes līmenis

3. Trauksmes līmenis ir $500 \mu\text{g}/\text{m}^3$ mērījumos, kas izdarīti trīs stundas pēc kārtas, ja monitoringa stacijas, kurās izdarīti mērījumi, attiecas uz teritoriju, kas pārsniedz 100 km^2 , vai uz visu zonu, vai aglomerāciju.

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi slāpekļa dioksīdam un slāpekļa oksīdiem

I. Robežlielumi slāpekļa dioksīdam

1. Robežlielumus slāpekļa dioksīdam un slāpekļa oksīdiem izsaka $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (standarta tilpums, temperatūra 293 °K un spiediens 101,3 kPa):

Nr. p.k.	Robežlieluma veids	Noteikšanas periods	Robežlieluma skaitliskā vērtība	Pielaides robeža	Datums, ar kuru nav pieļaujama robežlieluma pārsniegšana, nepārsniedzot pielaides robežu
1.1.	Stundas robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R_h)	1 stunda	200 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (nedrīkst pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendāra gadā)	sākotnēji 50 % virs robežlieluma vērtības. Aprēķinā to samazina, sākot ar 2001.gada 1.janvāri, un turpina vienādās daļās samazināt katrus 12 mēnešus, līdz sasniedz 0 % 2010.gada 1.janvārī	2010.gada 1.janvāris
1.2.	Gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R_g)	kalendāra gads	40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$	sākotnēji 50 % virs robežlieluma vērtības. Aprēķinā to samazina, sākot ar 2001.gada 1.janvāri, un turpina vienādās daļās samazināt katrus 12 mēnešus, līdz sasniedz 0 % 2010.gada 1.janvārī	2010.gada 1.janvāris

II. Kritiskais piesārņojuma līmenis slāpekļa oksīdiem

2. Kritiskais piesārņojuma līmenis ekosistēmu aizsardzībai (KPL_g), kuru nosaka par kalendāra gadu, ir 30 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

III. Trauksmes līmenis slāpekļa dioksīdam

3. Trauksmes līmenis ir 400 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ mērījumos, kas izdarīti trīs stundas pēc kārtas, ja monitoringa stacijas, kurās izdarīti mērījumi, attiecas uz teritoriju, kas pārsniedz 100 km^2 , vai uz visu zonu, vai aglomerāciju.

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa kvalitātes normatīvi daļiņām PM₁₀

Nr. p.k.	Robežlieluma veids	Noteikšanas periods	Robežlieluma skaitliskā vērtība	Pielaišanas robeža	Datums, līdz kuram pieļaujama robežlieluma pārsniegšana, nepārsniedzot pielaišanas robežu
1.	Dienas robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R _d)	24 stundas	50µg/m ³ (nedrīkst pārsniegt vairāk kā 35 reizes kalendāra gadā)	sākotnēji 50 % virs robežlieluma vērtības. Aprēķinā to samazina, sākot ar 2001.gada 1.janvāri, un turpina vienādās daļās samazināt katrus 12 mēnešus, līdz sasniedz 0 % 2005.gada 1.janvārī	2005.gada 1.janvāris
2.	Gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R _g)	kalendāra gads	40 µg/m ³	sākotnēji 20 % virs robežlieluma vērtības. Aprēķinā to samazina, sākot ar 2001.gada 1.janvāri, un turpina vienādās daļās samazināt katrus 12 mēnešus, līdz sasniedz 0 % 2005.gada 1.janvārī	2005.gada 1.janvāris

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi daļiņām PM_{2,5}

I. Vidējais ekspozīcijas rādītājs

1. Vidējo ekspozīcijas rādītāju, kura mērvienība ir $\mu\text{g}/\text{m}^3$, nosaka, pamatojoties uz pilsētas fona stacijās veiktajiem mērījumiem zonās un aglomerācijās visā valsts teritorijā. To aprēķina kā vidējo vērtību no trijos kalendāra gados ik pēc gada aprēķinātās koncentrācijas vidējās vērtības visās paraugu ņemšanas vietās, kas izveidotas saskaņā ar 10.pielikuma 1.2.apakšpunktu. Ja atsauces gads ir 2010.gads, tam atbilstošais vidējās ekspozīcijas rādītājs ir 2008., 2009. un 2010.gadā izmērītās koncentrācijas vidējā vērtība.
2. 2020.gadam atbilstošais vidējais ekspozīcijas rādītājs ir trijos gados aprēķinātās vidējās koncentrācijas vidējā vērtība visās paraugu ņemšanas vietās 2018., 2019. un 2020.gadā. To lieto, lai pārbaudītu, vai ir sasniegts valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķis.
3. Ja vidējā ekspozīcijas rādītāja vērtība atsauces gadā vai jebkurā laikposmā no 2010. līdz 2020.gadam ir $8,5 \mu\text{g}/\text{m}^3$ vai mazāka, tad valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķis ir nulle procentu attiecībā pret sākotnējo vidējā ekspozīcijas rādītāja koncentrāciju.
4. Vidējais ekspozīcijas rādītājs 2015.gadam nedrīkst pārsniegt šā pielikuma III daļā noteikto ekspozīcijas koncentrācijas mērķlielumu.

II. Valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķis

Nr. p.k.	Valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķis attiecībā pret vidējo ekspozīcijas rādītāju 2010.gadā		Gads, līdz kuram jānodrošina valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķis
	sākotnējā vidējā ekspozīcijas rādītāja koncentrācija, $\mu\text{g}/\text{m}^3$	valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķis, procentos	
1.	līdz 8,5	0	2020.gads
2.	no 8,6 līdz 12	10	
3.	no 13 līdz 17	15	
4.	no 18 līdz 21	20	
5.	22 vai lielāka	Visi attiecīgie pasākumi, lai sasniegtu $18 \mu\text{g}/\text{m}^3$	

III. Ekspozīcijas koncentrācijas mērķlielums

Ekspozīcijas koncentrācijas mērķlielums	Datums, līdz kuram jānodrošina ekspozīcijas koncentrācijas mērķlielums
$20 \mu\text{g}/\text{m}^3$	2015.gada 1.janvāris

IV. Mērķlielums

Robežlieluma veids	Noteikšanas periods	Mērķlielums	Datums, līdz kuram jānodrošina mērķlielums
Mērķlielums cilvēka veselības aizsardzībai (M_g)	Kalendāra gads	$25 \mu\text{g}/\text{m}^3$	2010.gada 1.janvāris

V. Robežlielums

Nr. p.k.	Robežlieluma veids	Noteikšanas periods	Robežlieluma skaitliskā vērtība	Pielaižu robeža	Datums, līdz kuram jānodrošina robežlielums
1.posms					
1.	Gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R_g)	kalendāra gads	$25 \mu\text{g}/\text{m}^3$	sākotnēji 20 % virs robežlieluma vērtības. Aprēķinā to samazina, sākot ar 2009.gada 1.janvāri, un turpina vienādās daļās samazināt katrus 12 mēnešus, līdz sasniedz 0 % 2015.gada 1.janvārī	2015.gada 1.janvāris
2.posms*					
2.	Gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R_g)	kalendāra gads	$20 \mu\text{g}/\text{m}^3$		2020.gada 1.janvāris

Piezīme.

* 2.posms – iesakāmo robežlielumu Eiropas Komisija pārskata 2013.gadā, ņemot vērā turpmāko informāciju par ietekmi uz veselību un vidi, tehniskajām iespējām un pieredzi dalībvalstīs attiecībā uz mērķlielumu.

Vides ministrs

R.Vējonis

5.pielikums
Ministru kabineta
2009.gada 3.novembra
noteikumiem Nr.1290

Gaisa kvalitātes normatīvs svinam

Robežlieluma veids	Noteikšanas periods	Robežlieluma skaitliskā vērtība
Gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R _g)	kalendāra gads	0,5 µg/m ³ *

Piezīme.

* Konkrētu rūpniecisku piesārņojuma avotu tiešā tuvumā un vietās, kur uzkrāties gadu desmitiem ilgas rūpnieciskās darbības piesārņojums, robežlielums jāsasniedz līdz 2010.gada 1.janvārim. Šādos gadījumos robežlielums līdz 2010.gada 1.janvārim ir 1,0 µg/m³. Teritorijas, uz kurām attiecas lielāks robežlielums, nedrīkst izplesties tālāk kā 1000 m attālumā no šādiem konkrētiem piesārņojuma avotiem.

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa kvalitātes normatīvi un raksturlielumi ozonam

I. Vispārīgie nosacījumi

1. Gaisa kvalitātes normatīvus ozonam izsaka $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (standarta tilpums, temperatūra 293 °K un spiediens 101,3 kPa).
2. Gaisa kvalitātes normatīvu noteikšanai izmanto raksturlielumu AOT40 (izsaka $(\mu\text{g}/\text{m}^3) \times \text{h}$) – starpību summu starp vienas stundas koncentrāciju vērtību, kas ir lielāka par $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (40 miljoni daļas), un koncentrāciju vērtību $80 \mu\text{g}/\text{m}^3$ attiecīgajā laikposmā, izmantojot tikai vienas stundas vērtības, kuras mēra katru dienu laikposmā starp plkst.8.00 un 20.00 pēc Viduseiropas laika.
3. Iegūtās gada ozona koncentrācijas vērtības par gaisa kvalitātes normatīva pārsniegumiem salīdzinājumā ar noteiktajiem gaisa kvalitātes mērķlielumiem un ilgtermiņa mērķi ir pārbaudītas, ja datu kvalitāte atbilst šo noteikumu 15.pielikumā noteiktajiem kritērijiem.

II. Gaisa kvalitātes mērķlielumi

Nr.p.k.	Gaisa kvalitātes mērķlieluma veids	Parametrs	Gaisa kvalitātes mērķlieluma skaitliskā vērtība	Izpildes termiņš (mērķlielums)*
1.	Mērķlielums cilvēka veselības aizsardzībai (M_d)	Maksimālā astoņu stundu vidējā diennakts vērtība**	$120 \mu\text{g}/\text{m}^3$ (nav pieļaujams pārsniegt vairāk kā 25 dienas kalendāra gadā vidēji triju gadu periodā***)	2010.gada 1.janvāris
2.	Mērķlielums veģetācijas aizsardzībai (M_h)	AOT40, aprēķināts, izmantojot vienas stundas vērtības laikposmā no maija līdz jūlijam	$18\,000 \mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{h}$ vidēji piecu gadu periodā****	2010.gada 1.janvāris

Piezīmes.

1. * 2010.gads ir pirmais gads, par kuru iegūtos datus izmanto, novērtējot atbilstību gaisa kvalitātes mērķlielumam nākamajos trijos vai piecos gados.
2. ** Maksimālo dienas astoņu stundu vidējo koncentrāciju nosaka, pārbaudot tos vidējos rādītājus astoņās stundās, kas aprēķināti, pamatojoties uz stundas datiem, un kurus atjauno katru stundu. Katru aprēķināto astoņu stundu vidējo rādītāju attiecina uz dienu, kurā beidzas attiecīgais astoņu stundu laikposms, tas ir, pirmais aprēķina periods jebkurai dienai ir laikposms no plkst.17.00 iepriekšējā dienā līdz plkst.01.00 nākamajā dienā; pēdējais aprēķina periods jebkurai dienai ir laikposms no plkst.16.00 līdz 24.00 attiecīgajā dienā.

3. *** Ja triju vai piecu gadu vidējos rādītājus nevar noteikt, pamatojoties uz pilnu un secīgu gada datu kopumu, minimālie gada dati, kas nepieciešami, lai pārbaudītu atbilstību gaisa kvalitātes mērķlielumam cilvēka veselības aizsardzībai, ir derīgi dati par vienu gadu.
4. **** Ja triju vai piecu gadu vidējos rādītājus nevar noteikt, pamatojoties uz pilnu un secīgu gada datu kopumu, minimālie gada dati, kas nepieciešami, lai pārbaudītu atbilstību gaisa kvalitātes mērķlielumam veģetācijas aizsardzībai, ir derīgi dati par trim gadiem.

III. Ilgtermiņa mērķi

Nr. p.k.	Ilgtermiņa mērķi	Parametrs	Ilgtermiņa mērķa skaitliskā vērtība
1.	Cilvēka veselības aizsardzībai	maksimālā astoņu stundu vidējā diennakts vērtība kalendāra gadā	120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
2.	Veģetācijas aizsardzībai	AOT40, aprēķināts, izmantojot vienas stundas vērtības laikposmā no maija līdz jūlijam	6000 $\mu\text{g}/\text{m}^3 \times \text{h}$

IV. Iedzīvotāju informēšanas rādītājs un trauksmes līmenis ozonam

Nr. p.k.	Raksturlielums	Parametrs	Raksturlieluma skaitliskā vērtība
1.	Iedzīvotāju informēšanas rādītājs	stundas vidējā vērtība	180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$
2.	Trauksmes līmenis	stundas vidējā vērtība*	240 $\mu\text{g}/\text{m}^3$

Piezīme.

* Trauksmes līmeņa pārsniegumus mēra vai prognozē trim stundām pēc kārtas.

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa kvalitātes normatīvs benzolam

Robežlielumu izsaka $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (standarta tilpums, temperatūra 293 °K un spiediens 101,3 kPa).

Robežlieluma veids	Noteikšanas periods	Robežlieluma skaitliskā vērtība	Pielāides robeža	Datums, līdz kuram pieļaujama robežlieluma pārsniegšana, nepārsniedzot pielāides robežu
Gada robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R_g)	kalendāra gads	$5 \mu\text{g}/\text{m}^3$	sākotnēji 100 % virs robežlieluma vērtības. Aprēķinā to samazina, sākot ar 2006.gada 1.janvāri, un turpina samazināt par $1 \mu\text{g}/\text{m}^3$ katrus 12 mēnešus, līdz sasniedz 0 % 2010.gada 1.janvārī	2010.gada 1.janvāris

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa kvalitātes normatīvs oglekļa oksīdam

Robežlielumu izsaka mg/m^3 (standarta tilpums, temperatūra 293 °K un spiediens 101,3 kPa).

Robežlieluma veids	Noteikšanas periods	Robežlieluma skaitliskā vērtība
Astoņu stundu robežlielums cilvēka veselības aizsardzībai (R_{8h})	maksimālā piesārņojuma koncentrācija diennakts astoņu stundu laikā	10 mg/m^3

Piezīme.

Maksimālo dienas piesārņojuma koncentrācijas vērtību nosaka astoņu stundu periodam, pamatojoties uz datiem par stundas vidējo vērtību, kurus atjauno katru stundu. Katru aprēķināto astoņu stundu vidējo rādītāju attiecina uz dienu, kurā beidzas attiecīgais astoņu stundu laikposms, tas ir, pirmais aprēķina periods jebkurai dienai ir laikposms no plkst.17.00 iepriekšējā dienā līdz plkst.01.00 nākamajā dienā; pēdējais aprēķina periods jebkurai dienai ir laikposms no plkst.16.00 līdz 24.00 attiecīgajā dienā.

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa kvalitātes normatīvs metāliem un to savienojumiem, nemetāliem un to savienojumiem, kā arī gaistošajiem organiskajiem savienojumiem

I. Mērķlielumi arsēnam, kadmijam, niķelim un benz(a)pirēnam

Nr.p.k.	Vielas nosaukums	Gaisa kvalitātes mērķlielums*	Datums, līdz kuram pieļaujama mērķlieluma pārsniegšana
1.	Arsēns	6 ng/m ³	2012.gada 31.decembris
2.	Kadmijs	5 ng/m ³	
3.	Niķelis	20 ng/m ³	
4.	Benz(a)pirēns	1 ng/m ³	

Piezīme.

* Attiecināms uz vidējo saturu daļiņu PM₁₀ frakcijā viena kalendāra gada laikā.

II. Mērķlielumi gaisa kvalitātes novērtēšanai pārējo metālu un nemetālu un to savienojumu, kā arī gaistošo organisko savienojumu emisijām no gaisa piesārņojuma avotiem

Nr.p.k.	Vielas nosaukums	Noteikšanas periods	Gaisa kvalitātes mērķlielums
1.	Metāli un to savienojumi		
1.1.	mangāns un tā savienojumi (pārrēķinot uz mangānu)	kalendāra gads	0,15 µg/m ³
1.2.	vanādijs un tā savienojumi (pārrēķinot uz vanādiju)	24 stundas	1 µg/m ³
1.3.	dzīvsudrabs un tā savienojumi (pārrēķinot uz dzīvsudrabu)	24 stundas	1 µg/m ³
2.	Nemetāli un to savienojumi		
2.1.	sērogleklis	24 stundas	100 µg/m ³
2.2.	sērūdeņradis (H ₂ S)	24 stundas	150 µg/m ³
3.	Gaistošie organiskie savienojumi		
3.1.	1,2-dihloretāns	24 stundas	0,7 mg/m ³
3.2.	dihlormetāns	24 stundas	3 mg/m ³
		nedēļa	0,45 mg/m ³
3.3.	formaldehīds	30 minūtes	0,1 mg/m ³
3.4.	stirols	nedēļa	0,26 mg/m ³
3.5.	tetrahloretīlēns (perhloretīlēns)	kalendāra gads	0,25 mg/m ³
3.6.	toluols	nedēļa	0,26 mg/m ³

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa monitoringa staciju skaita noteikšanas kritēriji stacionāro mērījumu veikšanai

I. Gaisa monitoringa staciju skaita noteikšanas kritēriji sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu, svina, benzola, oglekļa oksīda, daļiņu PM₁₀ un daļiņu PM_{2,5} koncentrācijas mērījumiem gaisā

1. Lai novērtētu gaisa kvalitāti un atbilstību robežlielumiem cilvēku veselības aizsardzībai, iedzīvotāju informēšanas rādītājiem un trauksmes līmeņiem, zonās un aglomerācijās, kurās stacionārie mērījumi ir vienīgais informācijas avots, minimālais gaisa monitoringa staciju skaits ir šāds:

1.1. novērtējot piesārņojuma līmeni difūzo piesārņojuma avotu tuvumā, ņem vērā šādus kritērijus:

Nr.p.k.	Iedzīvotāju skaits aglomerācijā vai zonā (tūkst.)	Staciju skaits			
		ja piesārņojuma līmenis pārsniedz augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni*		ja maksimālais piesārņojuma līmenis ir robežās starp augšējo un apakšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni	
		piesārņojošas vielas, kas nav daļiņas	daļiņas (daļiņu PM ₁₀ un daļiņu PM _{2,5} summa)**	piesārņojošas vielas, kas nav daļiņas	daļiņas (daļiņu PM ₁₀ un daļiņu PM _{2,5} summa)**
1.1.1.	līdz 250	1	2	1	1
1.1.2.	251–499	2	3	1	2
1.1.3.	500–749	2	3	1	2
1.1.4.	750–999	3	4	1	2
1.1.5.	1000–1499	4	6	2	3
1.1.6.	1500–1999	5	7	2	3

Piezīmes.

1. * Ja piesārņojošā viela ir slāpekļa dioksīds, daļiņas PM₁₀, daļiņas PM_{2,5}, benzols vai oglekļa oksīds, izvietojiet vismaz vienu monitoringa staciju apdzīvoto vietu fona piesārņojuma mērīšanai un vienu monitoringa staciju pilsētas transporta radītā piesārņojuma mērīšanai. Paraugu ņemšanas punkti, kur pēdējos trijos gados ir novēroti daļiņu PM₁₀ robežlielumu pārsniegumi, ir jāuztur, ja vien nav nepieciešams tos pārvietot īpašu apstākļu, piemēram, teritoriālās attīstības dēļ.

2. ** Ja saskaņā ar šo noteikumu 3.punktu daļiņu PM_{2,5} un daļiņu PM₁₀ mērījumus veic tajā pašā monitoringa stacijā, tos uzskata par diviem atsevišķiem paraugu ņemšanas punktiem. Noteiktais daļiņu PM_{2,5} un daļiņu PM₁₀ paraugu ņemšanas punktu kopskaits valstī nedrīkst atšķirties vairāk kā divkārt, un daļiņu PM_{2,5} paraugu ņemšanas punktu kopskaitam pilsētas fona teritorijās aglomerācijās un apdzīvotās vietās jāatbilst šā pielikuma 1.2.apakšpunkta prasībām.

1.2. lai novērtētu, vai tiek ievērots valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķis cilvēku veselības aizsardzībai, mazākais pieļaujama paraugu ņemšanas vietu skaits ir vismaz

viena paraugu ņemšanas vieta uz miljons iedzīvotājiem, skaitot kopā cilvēkus, kas dzīvo aglomerācijās un citās apdzīvotās vietās, kurās ir vairāk nekā 100 000 iedzīvotāju. Paraugu ņemšanas vietas var būt tās pašas, kas paredzētas šā pielikuma 1.1.apakšpunktā;

1.3. novērtējot piesārņojuma līmeni punktveida emisijas avotu tuvumā, paraugu ņemšanas vietu skaitu stacionāriem mērījumiem nosaka, ņemot vērā emisiju blīvumu, iespējamo gaisa piesārņojuma izkliedes raksturu un potenciālo ietekmi uz iedzīvotājiem.

2. Lai nodrošinātu ekosistēmas vai veģetācijas aizsardzībai noteikto normatīvu ievērošanu zonās (izņemot aglomerācijas), minimālais monitoringa staciju skaits mērījumiem noteiktās vietās ir šāds:

2.1. ja maksimālais piesārņojuma līmenis pārsniedz augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni, – viena stacija uz 20 000 km²;

2.2. ja maksimālais piesārņojuma līmenis ir starp augšējo un apakšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni, – viena stacija uz 40 000 km².

II. Gaisa monitoringa staciju skaita noteikšanas kritēriji ozona koncentrācijas mērījumiem gaisā

3. Lai novērtētu gaisa kvalitāti un atbilstību mērķlielumiem, ilgtermiņa mērķiem, iedzīvotāju informēšanas rādītājiem un trauksmes līmeņiem vietās, kur nepārtraukti mērījumi ir vienīgais informācijas avots, minimālais ozona piesārņojuma monitoringa staciju skaits nepārtraukto mērījumu veikšanai ir šāds:

Nr.p.k.	Iedzīvotāju skaits aglomerācijā vai zonā (tūkst.)	Staciju skaits		
		aglomerācijā (pilsēta vai piepilsēta)*	citās zonās (piepilsēta vai lauku apvidus)*	lauku apvidū fona mērījumiem
3.1.	līdz 250		1	1 stacija uz 50 000 km ² visā valsts teritorijā**
3.2.	251–500	1	2	
3.3.	501–1000	2	2	
3.4.	1001–1500	3	3	
3.5.	1501–2000	3	4	

Piezīmes.

1. * Vismaz viena gaisa kvalitātes monitoringa stacija piepilsētā, kur novērojama augstākā ozona piesārņojuma koncentrācija; aglomerācijā vismaz 50 % staciju jāatrodas piepilsētā.

2. ** Vēlams ierīkot vienu monitoringa staciju uz 25 000 km².

4. Vismaz 50 procentos no šā pielikuma 3.punktā minētajām monitoringa stacijām papildus nepārtrauktajiem ozona mērījumiem veic slāpekļa dioksīda nepārtrauktos mērījumus, izņemot šo noteikumu 12.pielikumā noteiktās monitoringa stacijas lauku apvidū fona mērījumiem, kurās var izmantot citas monitoringa metodes.

5. Zonās un aglomerācijās, kurās saskaņā ar iepriekšējo piecu gadu mērījumu rezultātiem ozona koncentrācija nepārsniedz ilgtermiņa mērķa vērtības, nosakot minimālo ozona piesārņojuma stacionāro monitoringa staciju skaitu, lai novērtētu ilgtermiņa mērķi ozona piesārņojumam, ņem vērā šādus nosacījumus:

5.1. stacionāro monitoringa staciju skaits ir pietiekams, lai kombinācijā ar citiem gaisa kvalitātes novērtēšanas līdzekļiem (piemēram, gaisa kvalitātes modelēšana, slāpekļa dioksīda mērījumi) novērtētu ozona piesārņojuma attīstības tendences un atbilstību ilgtermiņa mērķiem;

5.2. ja aglomerācijā vai zonā izvietotas stacionārās gaisa monitoringa stacijas, šā pielikuma 3.punktā noteikto monitoringa staciju skaitu var samazināt par vienu trešdaļu;

5.3. vietās, kur informācija tiek iegūta tikai stacionārajās gaisa monitoringa stacijās, ierīko vismaz vienu nepārtrauktā monitoringa staciju;

5.4. zonās, kurās nav monitoringa staciju (ir tikai citi gaisa kvalitātes novērtēšanas līdzekļi), atbilstošu gaisa kvalitātes novērtējumu attiecībā uz ilgtermiņa mērķiem nodrošina, izmantojot blakus zonās esošās monitoringa stacijas;

5.5. lauku apvidū fona mērījumiem nepieciešama vismaz viena gaisa monitoringa stacija uz 100 000 km².

6. Zonās un aglomerācijās, kurās papildus stacionāro monitoringa staciju mērījumu rezultātiem izmanto arī modelēšanas vai indikatīvos mērījumus, kopējais monitoringa staciju skaits var būt mazāks, nekā noteikts šā pielikuma 3.punktā, ja:

6.1. adekvātu informācijas līmeni par gaisa kvalitātes mērķlielumiem, ilgtermiņa mērķiem, iedzīvotāju informēšanas rādītājiem un trauksmes līmeņiem nodrošina citas gaisa kvalitātes novērtēšanas metodes;

6.2. ierīkojamo monitoringa staciju skaits un citu gaisa kvalitātes novērtēšanas metožu telpiskā izšķirtspēja ir pietiekama ozona koncentrācijas noteikšanai saskaņā ar šo noteikumu 15.pielikumā noteiktajiem datu kvalitātes mērķiem un gaisa kvalitātes novērtējumu rezultātu prasībām;

6.3. katrā zonā vai aglomerācijā ir vismaz viena monitoringa stacija uz diviem miljoniem iedzīvotāju, kā arī vismaz viena monitoringa stacija uz 50 000 km²;

6.4. katrā zonā vai aglomerācijā ir vismaz viena monitoringa stacija;

6.5. slāpekļa dioksīda mērījumi tiek veikti visās monitoringa stacijās, izņemot monitoringa stacijas lauku apvidū fona mērījumiem.

7. Lai novērtētu atbilstību gaisa kvalitātes mērķlielumiem, šā pielikuma 6.punktā noteiktajos gadījumos gaisa kvalitātes novērtēšanā ņem vērā modelēšanas un indikatīvo mērījumu rezultātus.

III. Gaisa monitoringa staciju skaita noteikšanas kritēriji arsēna, kadmija, niķeļa un benz(a)pirēna koncentrācijas mērījumiem

Nr.p.k.	Iedzīvotāju skaits aglomerācijā vai zonā (tūkst.)	Staciju skaits, ja piesārņojuma līmenis pārsniedz augšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni*		Staciju skaits, ja piesārņojuma līmenis ir robežās starp augšējo un apakšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni	
		As, Cd, Ni	B(a)P	As, Cd, Ni	B(a)P
1.	līdz 749	1	1	1	1
2.	750–1999	2	2	1	1
3.	2000–3749	2	3	1	1
4.	3750–4749	3	4	2	2
5.	4750–5999	4	5	2	2
6.	6000 un vairāk	5	5	2	2

Piezīme.

1. * Jāiekļauj vismaz viena stacija piesārņojuma fona mērīšanai pilsētās un viena transporta ietekmes novērtējuma stacija benz(a)pirēna koncentrācijas novērtēšanai ar nosacījumu, ka tādējādi nepalielinās paraugu ņemšanas punktu skaits.

Vides ministrs

R.Vējonis

Gaisa monitoringa staciju (paraugu ņemšanas vietu) izvietojums un nosacījumi sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu, daļiņu PM₁₀, daļiņu PM_{2,5}, svina, oglekļa oksīda, benzola, arsēna, kadmija, niķeļa un benz(a)pirēna piesārņojuma paraugu ņemšanai

1. Atbilstību cilvēku veselības aizsardzībai paredzētiem robežlielumiem nepārbauda šādās vietās:

- 1.1. jebkurā vietā, kas atrodas teritorijā, kura sabiedrības pārstāvjiem nav pieejama un kur nav pastāvīgu dzīvesvietu;
- 1.2. rūpnīcu teritorijās vai rūpnieciskajās iekārtās, uz kurām attiecas visi darba drošības un veselības aizsardzības noteikumi;
- 1.3. uz ceļu brauktuvēm un brauktuvju starpjoslās, izņemot vietas, kur paredzēta gājēju piekļuve starpjoslām.

2. Gaisa monitoringa staciju izvietojums atbilst šādām prasībām:

2.1. lai nodrošinātu cilvēka veselības aizsardzību, gaisa monitoringa stacijas izvietotā, lai:

2.1.1. nodrošinātu datus par teritorijām zonās un aglomerācijās, kurās novēro piesārņojuma augstākos līmeņus, kuri tieši vai netieši iedarbojas uz iedzīvotājiem laikposmos, kas ir nozīmīgi, salīdzinot ar periodu, kurā nosaka robežlielumu vidējās vērtības;

2.1.2. iegūtu datus par piesārņojuma līmeņiem pārējā zonas vai aglomerācijas teritorijā, kuri raksturo piesārņojuma iedarbību uz iedzīvotājiem attiecīgajā zonā vai aglomerācijā;

2.1.3. arsēna, kadmija, niķeļa un benz(a)pirēna mērījumos iegūtu datus par piesārņojuma uzkrāšanās ātrumu, kas ļauj raksturot iedzīvotāju netiešu pakļaušanu piesārņojumam ar barības ķēdes starpniecību;

2.1.4. nepieļautu mērījumus, kas raksturo tikai nelielas teritorijas vides parametrus gaisa monitoringa stacijas tuvākajā apkārtnē. Gaisa monitoringa stacijas vieta, ja iespējams, ir raksturīga līdzīgai teritorijai, kura neatrodas stacijas tiešā tuvumā;

2.1.5. iegūtie gaisa kvalitātes mērījumi ir reprezentatīvi vismaz 100 m garā ielas segmentā (arsēna, kadmija, niķeļa un benz(a)pirēna mērījumu gadījumā – 200 m² lielā teritorijā) vietās, kur mēra satiksmes ietekmi uz gaisa kvalitāti, un vismaz 250 x 250 m lielā apgabalā rūpnieciskajās teritorijās, ja tas ir lietderīgi;

2.2. pilsētas fona paraugu ņemšanas vietas izraugās tā, lai piesārņojuma līmeni tajās kopīgi ietekmētu visi virzienā pret vēju esošie piesārņojuma avoti. Piesārņojuma līmenī nevajadzētu dominēt vienam piesārņojuma avotam, ja vien šāds stāvoklis nav tipisks kādai lielākai apdzīvotai vietai. Šādās paraugu ņemšanas vietās parasti iegūst paraugus, kas ir raksturīgi vairāku kvadrātkilometru lielai teritorijai;

2.3. novērtējot fona koncentrāciju lauku teritorijā, paraugu ņemšanas punktu nedrīkst ietekmēt tā tuvumā, proti, tuvāk kā piecus kilometrus esošas aglomerācijas vai rūpnieciskas teritorijas;

2.4. novērtējot piesārņojumu no rūpnieciskiem avotiem, vismaz vienu paraugu ņemšanas vietu ierīko tuvākajā dzīvojamajā zonā virzienā pa vējam no piesārņojuma avota. Ja nav zināma fona koncentrācija, valdošā vēja virzienā izvietot vienu papildu paraugu ņemšanas vietu;

2.5. lai nodrošinātu ekosistēmu un veģetācijas aizsardzību, gaisa monitoringa stacijas izvietot vairāk nekā 20 kilometru attālumā no aglomerācijas vai piecu kilometru attālumā no cita veida apbūvētām teritorijām, rūpnieciskajām iekārtām un galvenajiem ceļiem. Vēlams, lai gaisa kvalitātes mērījumi attiektos vismaz uz 1000 km² lielu teritoriju. Paraugu ņemšanas vietas var izvietot mazākā attālumā, un tajās ņemtie gaisa paraugi var raksturot gaisa kvalitāti mazākā teritorijā, ņemot vērā ģeogrāfiskos apstākļus vai iespējas aizsargāt īpaši aizsargājamās teritorijas.

3. Paraugu ņemšanas ierīču izvietojums paraugu ņemšanas vietā pēc iespējas atbilst šādiem nosacījumiem:

3.1. gaisa plūsmai ap paraugu ņemšanas ierīces atveri jābūt brīvai (vismaz 270° rādiusā) no jebkādiem šķēršļiem, kas varētu ietekmēt gaisa plūsmu parauga ņemšanas ierīces tuvumā. Parasti šīs ierīces novieto dažu metru attālumā no ēkām, kokiem un citiem šķēršļiem un vismaz 0,5 m attālumā no tuvākās būves, ja paraugu ņemšanas vieta raksturo gaisa kvalitāti uz apbūves sarkanās līnijas;

3.2. gaisa plūsmas paraugu ņemšanas ierīces ieplūdes atvere novietota 1,5 m (elpošanas zona) līdz 4 m virs zemes. Augstāks novietojums (līdz 8 m) var būt nepieciešams specifiskos apstākļos (piemēram, ja monitoringa stacija raksturo lielāku teritoriju);

3.3. paraugu ņemšanas ierīces ieplūdes atvere nedrīkst atrasties piesārņojuma avotu tiešā tuvumā, lai nepieļautu tiešu un ar gaisu nesajauktu emitēto piesārņojošo vielu ieplūšanu;

3.4. paraugu ņemšanas ierīces izplūdes atvere novietota tā, lai nepieļautu izplūstošā gaisa recirkulāciju ierīces ieejā;

3.5. transportlīdzekļu radītā piesārņojuma mērīšanai paredzētās paraugu ņemšanas ierīces novieto vismaz 25 metru attālumā no galvenajiem krustojumiem un tālākais 10 m no ietves malas;

3.6. ierīkojot gaisa monitoringa staciju, ņem vērā šādus faktorus:

3.6.1. traucējoši piesārņojuma avoti;

3.6.2. ierīces aizsardzība;

3.6.3. paraugu ņemšanas vietas pieejamība;

3.6.4. elektrisko ierīču un sakaru līdzekļu pieejamība;

3.6.5. paraugu ņemšanas vietas apkārtnes pārredzamība;

3.6.6. iedzīvotāju un operatoru drošība;

3.6.7. iespēja iekārtot tuvākajā apkārtņē dažādu piesārņojošo vielu paraugu ņemšanas vietas;

3.6.8. teritorijas plānošanas prasības.

4. Gaisa monitoringa stacijas vietas izvēli pamato stacijas klasifikācijas laikā, sagatavojot speciālas kartes un vietu aprakstus. Lai nodrošinātu gaisa monitoringa stacijas vietas atbilstību noteiktajiem kritērijiem, stacijas izvietojumu pārskata ne retāk kā reizi piecos gados.

**Gaisa monitoringa staciju (paraugu ņemšanas vietu) izvietojums un nosacījumi
 ozona piesārņojuma paraugu ņemšanai**

I. Monitoringa staciju izvietojums stacionāro mērījumu veikšanai

Nr.p.k.	Monitoringa stacijas veids	Monitoringa mērķis	Mērījumu datu reprezentativitāte*	Izvietojuma kritēriji
1.	Pilsētas	Cilvēka veselības aizsardzība – novērtēt ozona piesārņojuma ietekmi uz pilsētas iedzīvotājiem vietās, kur ir liels iedzīvotāju blīvums un samērā liela ozona koncentrācija un kuras reprezentatīvi raksturo ietekmi uz iedzīvotājiem	daži km ²	Tālu no vietējo emisijas avotu (piemēram, transportlīdzekļi, degvielas uzpildes stacijas) ietekmes. Atklātas teritorijas, kur var mērīt piesārņojumu, kas sajaucies no dažādiem piesārņojuma avotiem. Pilsētu dzīvojamie un rūpnieciskie rajoni, parki un skvēri, lielas ielas vai vietas ar nelielu satiksmi vai bez tās, atklātas teritorijas pie izglītības, sporta un atpūtas objektiem
2.	Piepilsētas	Cilvēka veselības un veģetācijas aizsardzība – novērtēt tiešu vai netiešu ozona piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem un veģetāciju aglomerācijas nomalēs, kurās raksturīgs augsts ozona piesārņojuma līmenis	daži desmiti km ²	Noteiktā attālumā no rajoniem ar maksimālu emisiju, valdošo vēju virzienā apstākļos, kas veicina ozona veidošanos. Vietās, kur iedzīvotāji, jutīgas augu kultūras vai dabīgas ekosistēmas atrodas aglomerācijas nomalēs, kurās raksturīgs augsts ozona piesārņojums. Ja nepieciešams, dažas piepilsētas stacijas izvietojas arī valdošajiem vējiem un galvenajiem emisijas avotiem pretējā virzienā, lai noteiktu ozona piesārņojuma fona līmeni attiecīgajā reģionā
3.	Lauku apvidū**	Cilvēka veselības un veģetācijas aizsardzība –	reģionālais līmenis (daži km ²)	Nelielas apdzīvotas vietas vai teritorijas ar dabīgām ekosistēmām, mežiem,

		novērtēt ozona piesārņojuma ietekmi uz iedzīvotājiem, augu kultūrām un dabīgām ekosistēmām		sējumiem un stādījumiem. Tālu no vietējiem emisiju avotiem (piemēram, rūpnieciskās iekārtas, autoceļi). Atklātas teritorijas, izņemot augstienes
4.	Lauku apvidū fona mērījumiem**	Veģetācijas un cilvēku veselības aizsardzība – novērtēt ozona piesārņojuma ietekmi uz augu kultūrām un dabīgām ekosistēmām, kā arī iedzīvotājiem	reģionālais, valsts vai kontinentālais līmenis (no 1000 līdz 10000 km ²)	Teritorijas ar zemu iedzīvotāju blīvumu, dabīgām ekosistēmām, mežiem, tālu no pilsētām un rūpnieciskajiem rajoniem, kā arī vietējiem emisiju avotiem. Jāizvairās no vietām, kurās pastiprināti veidojas piezemes inversijas apstākļi, kā arī no augstienēm. Nav ieteicamas piekrastes teritorijas, kurās raksturīgi vietējie diennakts vēju cikli

Piezīmes.

- * Ja iespējams, paraugus ņem vietās, kas raksturīgas līdzīgām teritorijām, kuras neatrodas paraugu ņemšanas vietu tiešā tuvumā.
- ** Izvērtē saskaņošanas iespējas attiecībā uz monitoringa prasībām, kas noteiktas Eiropas Komisijas (EK) regulās, kas reglamentē Kopienas mežu aizsardzību pret atmosfēras piesārņojumu.

II. Nosacījumi paraugu ņemšanai un paraugu ņemšanas vietas izvēlei

1. Ņemot paraugus, pēc iespējas ievēro šādus nosacījumus:

- 1.1. šo noteikumu 11.pielikuma 3.punktā minētos nosacījumus;
- 1.2. paraugu ņemšanas ierīce atrodas pēc iespējas tālāk no tādiem emisiju avotiem kā kurtuves un dūmvadi, kā arī vairāk nekā 10 m attālumā no tuvākā ceļa (attālumu palielina proporcionāli satiksmes intensitātei).

III. Monitoringa stacijas vietas izvēles dokumentēšana un pārskatīšana

2. Jāievēro 11.pielikuma 4.punktā paredzētā procedūra. Īstenojot šīs prasības, ņem vērā monitoringa datus un to interpretāciju saistībā ar meteoroloģiskajiem un fotoķīmiskajiem procesiem, kas ietekmē attiecīgajā vietā izmērīto ozona koncentrāciju.

Vides ministrs

R.Vējonis

Fona mērījumi, ko veic lauku fona teritorijās neatkarīgi no piesārņojuma koncentrācijas

1. Daļiņu PM_{2,5} mērījumi aptver vismaz kopīgās masas koncentrāciju un attiecīgo savienojumu koncentrāciju, kas raksturo šo daļiņu ķīmisko sastāvu. Attiecībā uz ķīmisko sastāvu nosaka vismaz šādus elementus:

1.1.	SO ₄ ²⁻	Na ⁺	NH ₄ ⁺	Ca ²⁺	elementārais ogleklis
1.2.	NO ₃ ⁻	K ⁺	Cl ⁻	Mg ²⁺	organiskais ogleklis

2. Gaisu piesārņojošo vielu koncentrācijas mērījumus lauku fona teritorijās veic, ievērojot šādus kritērijus:

- 2.1. izveido vienu paraugu ņemšanas vietu katros 100 000 km²;
- 2.2. Latvijas teritorijā izveido vismaz vienu monitoringa staciju vai pēc vienošanās ar kaimiņos esošām Eiropas Savienības dalībvalstīm izveido vienu vai vairākas kopīgas monitoringa stacijas, kurās veiktie mērījumi aptver attiecīgās kaimiņos esošās zonas, lai nodrošinātu vajadzīgo telpisko izšķirtspēju;
- 2.3. ja nepieciešams, monitoringu saskaņo ar pārraudzības stratēģiju un mērījumu programmu, kas paredzēta kopējā programmā gaisa piesārņojuma izplatības novērošanai lielos attālumos un tā novērtēšanai Eiropā (EMEP);
- 2.4. šo noteikumu 15.pielikuma I daļu un šo noteikumu 6.punktu piemēro attiecībā uz datu kvalitātes mērķiem, kas noteikti daļiņu masas koncentrācijas mērījumiem.

Vides ministrs

R.Vējonis

Prasības sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda un slāpekļa oksīdu, daļiņu PM₁₀, daļiņu PM_{2,5}, svina, benzola, oglekļa oksīda, arsēna, kadmija, niķeļa un benz(a)pirēna piesārņojuma līmeņa novērtēšanai aglomerācijā vai zonā

I. Augšējie un apakšējie piesārņojuma novērtēšanas sliekšņi

1. Gaisu piesārņojošām vielām ir šādi augšējie un apakšējie piesārņojuma novērtēšanas sliekšņi:

1.1. sēra dioksīdam:

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Diennakts vidējais lielums cilvēka veselības aizsardzībai	Gada vidējais lielums ekosistēmu aizsardzībai
1.1.1.	augšējais	60 % no dienas robežlieluma vērtības (75 µg/m ³ , nav pieļaujams pārsniegt vairāk kā trīs reizes kalendāra gadā)	60 % no ziemas periodam noteiktā kritiskā piesārņojuma līmeņa (12 µg/m ³)
1.1.2.	apakšējais	40 % no dienas robežlieluma vērtības (50 µg/m ³ , nav pieļaujams pārsniegt vairāk kā trīs reizes kalendāra gadā)	40 % no ziemas periodam noteiktā kritiskā piesārņojuma līmeņa (8 µg/m ³)

1.2. slāpekļa dioksīdam (NO₂) un slāpekļa oksīdiem (NO_x):

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Stundas lielums cilvēka veselības aizsardzībai (NO ₂)	Gada lielums cilvēka veselības aizsardzībai (NO ₂)	Gada lielums ekosistēmu aizsardzībai (NO _x)
1.2.1.	augšējais	70 % no stundas robežlieluma vērtības (140 µg/m ³ , nav pieļaujams pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendāra gadā)	80 % no gada robežlieluma vērtības (32 µg/m ³)	80 % no kritiskā piesārņojuma līmeņa (24 µg/m ³)
1.2.2.	apakšējais	50 % no stundas robežlieluma vērtības (100 µg/m ³ , nav pieļaujams pārsniegt vairāk kā 18 reizes kalendāra gadā)	65 % no gada robežlieluma vērtības (26 µg/m ³)	65 % no kritiskā piesārņojuma līmeņa (19,5 µg/m ³)

1.3. daļiņām PM₁₀ un daļiņām PM_{2,5}:

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Daļiņu PM ₁₀ dienas vidējais lielums cilvēka veselības aizsardzībai	Daļiņu PM ₁₀ gada vidējais lielums cilvēka veselības aizsardzībai	Daļiņu PM _{2,5} gada vidējais lielums cilvēka veselības aizsardzībai*
1.3.1.	augšējais	70 % no dienas robežlieluma vērtības (35 µg/m ³ , nav pieļaujams pārsniegt vairāk kā 35 reizes kalendāra gadā)	70 % no gada robežlieluma vērtības (28 µg/m ³)	70 % no gada robežlieluma vērtības (17 µg/m ³)
1.3.2.	apakšējais	50 % no dienas robežlieluma vērtības (25 µg/m ³ , nav pieļaujams pārsniegt vairāk kā 35 reizes kalendāra gadā)	50 % no gada robežlieluma vērtības (20 µg/m ³)	50 % no gada robežlieluma vērtības (12 µg/m ³)

Piezīme.

* Augšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis un apakšējais piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis daļiņām PM_{2,5} neattiecas uz mērījumiem, ko veic, lai novērtētu atbilstību valsts ekspozīcijas samazināšanas mērķim.

1.4. svinam:

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Gada vidējais lielums
1.4.1.	augšējais	70 % no gada robežlieluma vērtības (0,35 µg/m ³)
1.4.2.	apakšējais	50 % no gada robežlieluma vērtības (0,25 µg/m ³)

1.5. benzolam:

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Gada vidējais lielums
1.5.1.	augšējais	70 % no gada robežlieluma vērtības (3,5 µg/m ³)
1.5.2.	apakšējais	40 % no gada robežlieluma vērtības (2 µg/m ³)

1.6. oglekļa oksīdam:

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Astoņu stundu vidējais lielums
1.6.1.	augšējais	70 % no gada robežlieluma vērtības (7 mg/m ³)
1.6.2.	apakšējais	50 % no gada robežlieluma vērtības (5 mg/m ³)

1.7. arsēnam:

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Gada vidējais lielums
1.7.1.	augšējais	60 % no gada ilgtermiņa mērķa lieluma (3,6 ng/m ³)
1.7.2.	apakšējais	40 % no gada ilgtermiņa mērķa lieluma (2,4 ng/m ³)

1.8. kadmijam:

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Gada vidējais lielums
1.8.1.	augšējais	60 % no gada ilgtermiņa mērķa lieluma (3,0 ng/m ³)
1.8.2.	apakšējais	40 % no gada ilgtermiņa mērķa lieluma (2,0 ng/m ³)

1.9. niķelim:

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Gada vidējais lielums
1.9.1.	augšējais	70 % no gada ilgtermiņa mērķa lieluma (14,0 ng/m ³)
1.9.2.	apakšējais	50 % no gada ilgtermiņa mērķa lieluma (10,0 ng/m ³)

1.10. benz(a)pirēnam:

Nr.p.k.	Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis	Gada vidējais lielums
1.10.1.	augšējais	60 % no gada ilgtermiņa mērķa lieluma (0,6 ng/m ³)
1.10.2.	apakšējais	40 % no gada ilgtermiņa mērķa lieluma (0,4 ng/m ³)

II. Augšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa un apakšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa pārsniegšanas gadījumi

2. Augšējā un apakšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa pārsniegšanu nosaka, pamatojoties uz iepriekšējo piecu gadu koncentrācijām teritorijās, par kurām attiecīgie dati ir pieejami. Piesārņojuma novērtēšanas sliekšnis ir pārsniegts, ja minēto iepriekšējo piecu gadu laikā piesārņojuma sliekšņa pārsniegšana ir novērota vismaz trijos atsevišķos gados.

3. Lai noteiktu augšējā un apakšējā piesārņojuma novērtēšanas sliekšņa pārsniegumu teritorijās, par kurām ir pieejami mazāk nekā piecu gadu dati, var apvienot īslaicīgu mērījumu ciklu rezultātus (kas veikti viena gada laikā teritorijās, kurās ļoti iespējams augsts piesārņojuma līmenis) ar rezultātiem, ko iegūst, izmantojot piesārņojošu vielu emisiju inventarizāciju un modelēšanu.

Vides ministrs

R.Vējonis

Datu kvalitātes mērķi un gaisa kvalitātes novērtēšanas rezultātu apkopošana

I. Datu kvalitātes mērķi

1. Piesārņojuma novērtēšanā ir šādi datu kvalitātes mērķi, nenoteiktība, minimālais iegūto mērījumu datu skaits un minimālais laiks mērījumiem:

Nr.p. k.	Nosacījumi	Sēra dioksīds, slāpekļa dioksīds, slāpekļa oksīdi un oglekļa oksīds	Daļiņas PM ₁₀ , daļiņas PM _{2,5} un svins	Benzols	Ozons un ar to saistītie NO un NO ₂
1.1.	Stacionārie mērījumi*:				
1.1.1.	nenoteiktība	15 %	25 %	25 %	15 %
1.1.2.	minimālais nepieciešamais iegūto mērījumu datu apjoms	90 %	90 %	90 %	90 % vasarā 75 % ziemā
1.1.3.	minimālais nepieciešamais mērījumu laiks:				
1.1.3.1.	pilsētas fona un transporta piesārņojuma novērošanas vietās	–	–	35 %**	–
1.1.3.2.	rūpnieciskajās teritorijās	–	–	90 %	–
1.2.	Indikatīvie mērījumi:				
1.2.1.	nenoteiktība	25 %	50 %	30 %	30 %
1.2.2.	minimālais nepieciešamais iegūto mērījumu datu apjoms	90 %	90 %	90 %	90 %
1.2.3.	minimālais nepieciešamais mērījumu laiks	14 %***	14 %***	14 %****	> 10 % vasarā
1.3.	Modelēšanas nenoteiktība:				
1.3.1.	stundas vidējā	50 %	–	–	50 %
1.3.2.	astotņu stundu vidējā	50 %	–	–	50 %
1.3.3.	diennakts vidējā	50 %	vēl nav noteikta	–	–
1.3.4.	gada vidējā	30 %	50 %	50 %	–
1.4.	Objektīvas novērtējuma metodes nenoteiktība	75 %	100 %	100 %	75 %

Piezīmes.

1. * Benzolam, svinam, daļiņām PM₁₀ un daļiņām PM_{2,5} stacionāros mērījumus dalībvalstis var aizstāt ar izlases mērījumiem, ja var pierādīt, ka nenoteiktība (arī nenoteiktība, kas rodas, ņemot izlases paraugus) atbilst noteiktajam 25 % kvalitātes mērķim un ka mērījumiem atvēlētais laiks ir ilgāks par obligāto indikatīvo mērījumu laiku. Izlases mērījumu paraugi ir jāņem regulāri visu gadu, lai novērstu rezultātu sagrozīšanu. Nenoteiktību, kas rodas, ņemot izlases paraugus, var aprēķināt saskaņā ar standartā ISO 11222 (2002) "Gaisa kvalitāte: gaisa kvalitātes mērījumu vidējā laika nenoteiktības noteikšana" paredzēto procedūru. Ja izlases mērījumus izmanto, lai novērtētu prasības attiecībā uz daļiņu PM₁₀ robežlielumu, jānovērtē 90,4 procentile (kam jābūt 50 µg/m³ vai mazākai), nevis pārsniegumu skaits, ko nopietni ietekmē datu apjoms.

2. ** Sadala vienmērīgi gada laikā tā, lai raksturotu dažādus klimata un satiksmes apstākļus.

3. *** Izlases mērījumus veic reizi nedēļā (sadala vienmērīgi gada laikā vai astoņu gada nedēļu laikā).

4. **** Izlases kārtā veic vienas dienas mērījumus reizi nedēļā (sadala vienmērīgi gada laikā vai astoņu gada nedēļu laikā).

2. Arsēna, kadmijs, niķeļa benz(a)pirēna un policiklisko aromātisko ogļūdeņražu (kas nav benz(a)pirēns) un kopējā gāzveida dzīvsudraba piesārņojuma novērtēšanā ir šādi datu kvalitātes mērķi un prasības gaisa kvalitātes modeļiem:

Nr.p.k.	Nosacījumi	Benz(a)pirēns	Arsēns, kadmijs un niķelis	Policikliskie aromātiskie ogļūdeņraži (kas nav benz(a)pirēns), kopējais gāzveida dzīvsudrabs	Kopējie nosēdumi
2.1.	Nenoteiktība:				
2.1.1.	stacionāri un indikatīvi mērījumi	50 %	40 %	50 %	70 %
2.1.2.	modeļi	60 %	60 %	60 %	60 %
2.2.	Obligāti iegūstamie dati	90 %	90 %	90 %	90 %
2.3.	Obligātais mērījumu laiks:				
2.3.1.	stacionārie mērījumi	33 %	50 %		
2.3.2.	indikatīvie mērījumi	14 %	14 %	14 %	33 %

3. Nenoteiktību (95 % ticamības robežās) novērtē:

3.1. saskaņā ar principiem, kas ietverti Eiropas standartizācijas komitejas (CEN) mērījumu nenoteiktības rokasgrāmatā un atbilst standartam LVS ENV 13005:2007 "Norādījumi mērījumu nenoteiktības izteikšanai";

3.2. atbilstoši standartam LVS ISO 5725-1:2006 "Mērīšanas metožu un rezultātu pareizība (patiesums un precizitāte). 1.daļa: Vispārīgie principi un definīcijas";

3.3. atbilstoši standartam LVS ISO 5725–2:2006 “Mērīšanas metožu un rezultātu pareizība (patiesums un precizitāte). 2.daļa: Pamatmetode mērīšanas standartmetodes atkārtojamības un reproducējamības noteikšanai”;

3.4. atbilstoši standartam LVS ISO 5725–3:2006 “Mērīšanas metožu un rezultātu pareizība (patiesums un precizitāte). 3.daļa: Mērīšanas standartmetodes precizitātes starprādītāji”;

3.5. atbilstoši standartam LVS ISO 5725–4:2006 “Mērīšanas metožu precizitāte (rezultātu patiesums un konverģentums) – 4.daļa: Vienmetodes standartmērījumu patiesuma noteikšanas pamatmetodes”;

3.6. atbilstoši standartam LVS ISO 5725–5:2006 “Mērīšanas metožu precizitāte (rezultātu patiesums un konverģentums) – 5.daļa: Alternatīvas metodes standarta mērīšanas metodēm precizitātes noteikšanai”;

3.7. atbilstoši standartam LVS ISO 5725–6:2006 “Mērīšanas metožu un rezultātu pareizība (patiesums un precizitāte). 6.daļa: Pareizības vērtību lietošana praksē”;

3.8. saskaņā ar metodoloģiskajām norādēm, kas ietvertas Eiropas standartizācijas komitejas (CEN) gaisa kvalitātes ziņojumā par apkārtējā gaisa mērījumu standartmetožu nenoteiktību atbilstoši standartam LVS CR 14377:2007 “Gaisa kvalitāte. Gaisa mērījumu references metožu nenoteiktības novērtēšana”, kurā mērījumu nenoteiktību novērtē kā tādu, ko var piemērot attiecīgajam novērtējuma robežlielumam, vai saskaņā ar citu līdzvērtīgu metodi. Lai izvairītos no neprecīziem rezultātiem, stacionārus un indikatīvus mērījumus veic vienādā laika intervālā visa gada laikā.

4. Modelēšanas nenoteiktība un objektīvas novērtējuma metodes nenoteiktība ir maksimālā atšķirība starp izmērīto un aprēķināto koncentrāciju līmeni attiecīgā robežlieluma (ozona piesārņojuma gadījumā – mērķlieluma) noteikšanas periodam, neņemot vērā notikumu secību.

5. Arsēna, kadmija, niķeļa, benz(a)pirēna un citu policiklisko aromātisko ogļūdeņražu paraugus ņem 24 stundu periodā. Atsevišķos paraugus (līdz pat viena mēneša periodam) izmanto kompleksai analīzei, ja metode nodrošina paraugu ņemšanas stabilitāti šajā periodā. Atsevišķas vielas (piemēram, benz(b)fluorantēns, benz(j)fluorantēns, benz(k)fluorantēns) analītiski ir sarežģīti nosakāmas, bet iespējams noteikt to summu. Paraugus ņem katru dienu visa gada laikā. Lai noteiktu nosēdumu intensitāti, paraugus ņem mēneša vai nedēļas periodā gada laikā. Mitro nosēdumu paraugu ņemšanu atļauts aizstāt ar kopējo nosēdumu paraugiem, ja atšķirība starp tiem nav lielāka par 10 % (nosēdumus mēra $\mu\text{g}/\text{m}^2$ diennaktī).

6. Stacionāros un indikatīvos mērījumos pieļaujama atkāpe no šā pielikuma 3.punkta nosacījumiem attiecībā uz stacionārajiem mērījumiem (ne zemāk par 14 %) un indikatīvajiem mērījumiem (ne zemāk par 6 %), kas aprēķināta atbilstoši standartam LVS ISO 11222:2006 “Gaisa kvalitāte. Gaisa kvalitātes mērījumu laikā vidējā nenoteiktības noteikšana” vai citai līdzvērtīgai metodei.

7. Minimālo iegūto mērījumu datu skaitā un minimālajā mērījumu laikā neiekļauj datu zudumus, kuru cēlonis ir periodiska mērinstrumentu kalibrācija vai mērinstrumentu apkope.

8. Mērījumu datu skaitu nosaka procentuāli kā laiku, kādā ar mērinstrumentu veiktie mērījumi atzīti par derīgiem, no visa laika intervāla, kuram aprēķināma piesārņojošas vielas vidējā koncentrācija vai cits statistisks rādītājs.

9. Minimālo mērījumu laiku nosaka procentuāli kā laiku, kādā veicami mērījumi, no visa laika intervāla, kuram noteikts robežlielums.

II. Gaisa kvalitātes novērtējumarezultāti

10. Aglomerācijās vai zonās, kurās gaisa monitoringa mērījumos iegūto informāciju papildina ar informāciju, kas iegūta, izmantojot citus informācijas avotus, vai kurās citi informācijas avoti ir vienīgais līdzeklis gaisa kvalitātes novērtēšanai, nodrošina šādu informāciju:

10.1. gaisa kvalitātes novērtējuma apraksts;

10.2. izmantoto specifisko metožu apraksts;

10.3. informācijas un datu avoti;

10.4. visām šo noteikumu 3.punktā minētajām piesārņojošām vielām:

10.4.1. rezultātu apraksts (arī nenoteiktība), attiecīgās teritorijas platība vai, ja nepieciešams, ceļa (ielas) garums aglomerācijā vai zonā, kuras tuvumā piesārņojuma līmenis pārsniedz robežlielumu, ņemot vērā attiecīgo pielāides robežu (ozona piesārņojuma gadījumā – mērķlielumu) vai ilgtermiņa mērķi, kā arī jebkura teritorija, kurā piesārņojuma līmenis pārsniedz augšējo vai apakšējo piesārņojuma novērtēšanas sliekšni;

10.4.2. attiecīgā cilvēku veselības aizsardzībai noteiktā robežlieluma (ozona piesārņojuma gadījumā – mērķlieluma) vai ilgtermiņa mērķa pārsniegumiem potenciāli pakļauto iedzīvotāju skaits;

10.5. ja nepieciešams, – kartes, kurās norādīts attiecīgo piesārņojošo vielu koncentrāciju sadalījums zonā vai aglomerācijā.

III. Prasības gaisa kvalitātes modeļiem un novērtēšanas paņēmieniem

11. Ja gaisa kvalitāti novērtē, izmantojot modeļus, sniedz modeļa raksturojumu un informāciju par nenoteiktību. Modeļa nenoteiktību nosaka kā maksimālo standartnovirzi starp izmērītajām un aprēķinātajām koncentrācijām gada griezumā neatkarīgi no laika.

12. Ja izmanto objektīvas novērtēšanas vai noteikšanas metodes, nenoteiktība nedrīkst pārsniegt 100 %.

Vides ministrs

R.Vējonis

Datu apkopošanas un statistikas parametru aprēķināšanas kritēriji

1. Sēra dioksīda, slāpekļa dioksīda, benzola, oglekļa oksīdu, svina, daļiņu PM₁₀ un daļiņu PM_{2,5} datu apkopošanā un statistisko rādītāju aprēķināšanā datu derīguma pārbaudei izmanto šādus kritērijus:

Nr. p.k.	Rādītājs	Vajadzīgais derīgo datu īpatsvars
1.1.	vienas stundas vērtības	75 % (t.i., 45 minūtes)
1.2.	astoņu stundu vērtības	75 % no vērtībām (t.i., sešas stundas)
1.3.	dienas astoņu stundu maksimālais vidējais rādītājs	75 % no astoņu stundu laikā ik pēc stundas aprēķinātiem vidējiem rādītājiem (t.i., astoņpadsmit astoņu stundu vidējie rādītāji dienā)
1.4.	24 stundu vērtības	75 % no vienas stundas vērtībām (t.i., vismaz 18 stundu vērtības)
1.5.	vidēji gadā	90 %* no vienas stundas vērtībām vai (ja nav pieejams) divdesmit četru stundu vērtībām gada laikā

Piezīme.

* Prasībās par gada vidējā rādītāja aprēķināšanu neiekļauj datu zudumus, kas rodas instrumentu regulārās kalibrēšanas vai parastās apkopes dēļ.

2. Apkopojot datus un aprēķinot statistiskos rādītājus ozonam, ņem vērā šādus kritērijus:

Nr. p.k.	Parametrs	Nepieciešamais derīgo datu īpatsvars
2.1.	vienas stundas vērtības	75 % (45 minūtes)
2.2.	astoņu stundu vērtības	75 % no vērtības (sešas stundas)
2.3.	dienas astoņu stundu maksimālais vidējais rādītājs, kas iegūts no astoņu stundu periodā ik pēc stundas aprēķinātiem vidējiem rādītājiem (18 astoņu stundu diennakts vidējie rādītāji)	75 % no astoņu stundu periodā ik pēc stundas aprēķinātiem vidējiem rādītājiem (18 astoņu stundu diennakts vidējie rādītāji)
2.4.	AOT40	90 % no vienas stundas vērtības laikposmam, kas noteikts, aprēķinot AOT40 vērtību*
2.5.	vidēji gadā	atsevišķi 75 % no vienas stundas vērtības vasarā (no aprīļa līdz septembrim) un 75 % – ziemā (no janvāra līdz martam un no oktobra līdz decembrim)
2.6.	pārsniegumu skaits un maksimālās vērtības mēneša laikā	90 % no diennakts maksimālajām astoņu stundu vidējām vērtībām (27 diennakts vērtības mēnesī) 90 % no vienas stundas vērtībām

		(no plkst.8.00 līdz 20.00 pēc Viduseiropas laika)
2.7.	pārsniegumu skaits un gada maksimālās vērtības	pieci no sešiem mēnešiem vasarā (no aprīļa līdz septembrim)

Piezīme.

* Ja visi iespējamie izmērītie dati nav pieejami, AOT40 lieluma aprēķināšanai izmanto šādu formulu:

$$AOT40[provizoriskais]=AOT40_{izm.} \times \frac{n}{k}, \text{ kur}$$

n – kopējais iespējamais stundu skaits – stundu skaits AOT40 definīcijā noteiktajā laikposmā (no plkst.8.00 līdz 20.00 pēc Viduseiropas laika katru gadu no 1.maija līdz 31.jūlijam veģetācijas aizsardzībai un no 1.aprīļa līdz 30.septembrim mežu aizsardzībai);

k – izmērīto stundas vērtību skaits.

Vides ministrs

R.Vējonis

Ozona prekursori

1. Ozona prekursori, kuriem nepieciešams veikt monitoringu, ir slāpekļa oksīdi.
2. Ozona prekursori, kuriem ieteicams veikt monitoringu, ir šādi gaistošie organiskie savienojumi (izņemot šajos noteikumos benzolam noteiktās prasības):

- 2.1. etāns;
- 2.2. etilēns;
- 2.3. acetilēns;
- 2.4. propāns;
- 2.5. propēns;
- 2.6. n-butāns;
- 2.7. izobutāns;
- 2.8. 1-butēns;
- 2.9. trans-2-butēns;
- 2.10. cis-2-butēns;
- 2.11. 1,3-butadiēns;
- 2.12. n-pentāns;
- 2.13. izopentāns;
- 2.14. 1-pentēns;
- 2.15. 2-pentēns;
- 2.16. izoprēns;
- 2.17. n-heksāns;
- 2.18. izoheksāns;
- 2.19. n-heptāns;
- 2.20. n-oktāns;
- 2.21. izooktāns;
- 2.22. benzols;
- 2.23. toluols;
- 2.24. etilbenzols;
- 2.25. m- un p-ksilols;
- 2.26. o-ksilols;
- 2.27. 1,2,4-trimetilbenzols;
- 2.28. 1,2,3-trimetilbenzols;
- 2.29. 1,3,5-trimetilbenzols;
- 2.30. formaldehīds;
- 2.31. visi ogļūdeņraži kopā, izņemot metānu.

3. Galvenie šādu mērījumu mērķi ir iegūt datus attīstības tendenču analīzei attiecībā uz ozona prekursoriem, novērtēt emisiju samazināšanas stratēģiju efektivitāti, pārbaudīt emisiju inventarizācijas atbilstību un attiecināt konstatētās piesārņojuma koncentrācijas uz emisiju avotiem.

I. Rīcības programmā iekļaujamā informācija

1. Teritorijas, kurās tiek pārsniegti gaisa kvalitātes normatīvi:
 - 1.1. apgabals;
 - 1.2. pilsēta (karte);
 - 1.3. monitoringa stacija (karte un ģeogrāfiskās koordinātas).
2. Vispārīgā informācija:
 - 2.1. zonas veids (piemēram, pilsēta, rūpniecības vai lauksaimniecības apgabals);
 - 2.2. piesārņojuma aptuvenā izplatība (km²) un gaisa piesārņojuma iedarbībai pakļauto iedzīvotāju skaits;
 - 2.3. informācija par klimatu;
 - 2.4. topogrāfiskie dati;
 - 2.5. vides kvalitātes mērķi, kas noteikti vai ir nepieciešami attiecīgajā zonā.
3. Par rīcības programmas izstrādi un īstenošanu atbildīgās amatpersonas (vārds, uzvārds, darbavieta un tās adrese).
4. Piesārņojuma raksturs un novērtējums:
 - 4.1. piesārņojuma līmenis iepriekšējos gados (pirms gaisa kvalitātes uzlabošanas pasākumu īstenošanas);
 - 4.2. piesārņojuma līmenis pēc gaisa kvalitātes uzlabošanas pasākumu īstenošanas uzsākšanas;
 - 4.3. izmantotās gaisa kvalitātes novērtēšanas metodes.
5. Gaisa piesārņojuma avoti:
 - 5.1. galveno gaisu piesārņojošo vielu emisijas avotu saraksts (karte);
 - 5.2. kopējais piesārņojošo vielu emisijas daudzums (tonnas gadā) no šiem emisijas avotiem;
 - 5.3. gaisa piesārņojuma pārnese no citiem apgabaliem.
6. Situācijas analīze:
 - 6.1. detalizēta informācija par faktoriem, kas rada gaisa kvalitātes normatīvu pārsniegšanu, piemēram, transportlīdzekļi (arī tie, kas tikai šķērso teritoriju) vai arī sekundāro piesārņojošo vielu veidošanās atmosfērā;
 - 6.2. detalizēta informācija par iespējamajiem pasākumiem gaisa kvalitātes uzlabošanai.
7. Detalizēta informācija par pasākumiem, kas veikti gaisa kvalitātes uzlabošanai pirms 2008.gada 21.maija:

- 7.1. vietējie, reģionālie, valsts līmeņa un starptautiskie pasākumi;
- 7.2. veikto pasākumu efektivitātes novērtējums.

8. Informācija par pasākumiem, kas rīcības programmā plānoti vai īstenoti gaisa kvalitātes uzlabošanai pēc 2008.gada 21.maija:

- 8.1. visu rīcības programmā ietvertu pasākumu saraksts un apraksts;
- 8.2. rīcības programmā ietvertu pasākumu īstenošanas laika grafiks;
- 8.3. prognoze par termiņiem un apjomu, kādā plānotie pasākumi nodrošinās gaisa kvalitātes uzlabošanu, gaisa kvalitātes normatīvu un rīcības programmā noteikto mērķu sasniegšanu.

9. Detalizēta informācija par plānotajiem vai izpētes stadijā esošajiem ilgtermiņa pasākumiem vai projektiem, kas var ietekmēt rīcības programmā noteikto mērķu sasniegšanu.

10. Rīcības programmā iekļauto pasākumu izmaksas un ekonomiskā efektivitāte.

11. Publikāciju, dokumentu un citu informācijas materiālu saraksts, kuri izmantoti rīcības programmā iekļautās informācijas nodrošināšanai.

II. Rīcības programmā, kas izstrādāta zonām un aglomerācijām, uz kurām attiecas robežlielumu sasniegšanas termiņu atlikšana, iekļaujamā informācija

12. Visa I daļā paredzētā informācija.

13. Informācija par normatīvajiem aktiem, kas reglamentē:

- 13.1. gaisa piesārņošanu, kuru rada gāzu izplūde no mehānisko transportlīdzekļu dzirksteļaiždedzes motoriem;
- 13.2. gaistošu organisko savienojumu emisiju, ko rada benzīna glabāšana un nosūtīšana no termināļiem uz degvielas uzpildes stacijām;
- 13.3. piesārņojuma integrētu novēršanu un kontroli;
- 13.4. gāzveida un daļiņveida piesārņotāju emisiju no iekšdedzes motoriem, ko uzstāda visurgājējai tehnikai;
- 13.5. benzīna un dīzeļdegvielas kvalitāti;
- 13.6. gaistošu organisko savienojumu emisijas ierobežošanu no organiskiem šķīdinātājiem noteiktos darbības veidos un iekārtās;
- 13.7. sēra satura samazināšanu konkrētiem šķidrā kurināmā veidiem;
- 13.8. atkritumu sadedzināšanu;
- 13.9. piesārņojošo vielu emisiju gaisā no lielām sadedzināšanas iekārtām;
- 13.10. valstīm noteikto maksimāli pieļaujamo emisiju dažām atmosfēru piesārņojošām vielām;
- 13.11. gaistošo organisko savienojumu emisijas, kuras rada organisko šķīdinātāju izmantošana noteiktās krāsās, lakās un transportlīdzekļu galīgās apdares materiālos;
- 13.12. sēra saturu kuģu degvielā;
- 13.13. gāzveida un daļiņveida piesārņotāju emisiju no kompresijaizdedzes motoriem, kuri paredzēti transportlīdzekļiem, un gāzveida piesārņotāju emisiju no dzirksteļaiždedzes motoriem, ko darbina ar dabasgāzi vai sašķidrinātu naftas gāzi un kas paredzēti transportlīdzekļiem;

13.14. enerģijas galapatēriņa efektivitāti un energoefektivitātes pakalpojumus.

14. Informācija par visiem gaisa piesārņojuma mazināšanas pasākumiem, par kuru īstenošanu lemts attiecīgi vietējā, reģionālā vai valsts mērogā saistībā ar gaisa kvalitātes normatīvu pārsnieguma novēršanu, tai skaitā par šādiem pasākumiem:

14.1. stacionāru avotu radīto emisiju mazināšana, maziem un vidējiem piesārņotājiem nodrošinot emisiju kontroles ierīču uzstādīšanu stacionārās (arī biomasas) sadedzināšanas iekārtās vai to aizstāšanu ar citām iekārtām;

14.2. transportlīdzekļu radīto emisiju mazināšana, tiem uzstādot emisiju kontroles ierīces. Ekonomisku stimulu izmantošana šo pasākumu uzsākšanai;

14.3. saskaņā ar Eiropas Kopienas izstrādāto videi draudzīga valsts iepirkuma rokasgrāmatu "Videi draudzīgs "iepirkums"!" veiktais autotransporta līdzekļu, degvielu un sadedzināšanas iekārtu publiskais iepirkums, lai mazinātu emisijas, tai skaitā:

14.3.1. jaunu transportlīdzekļu iepirkšana, arī tādu, kuru emisija nav liela;

14.3.2. "tīrāku" transportlīdzekļu pārvadāšanas pakalpojumu iepirkums;

14.3.3. tādu stacionāru sadedzināšanas iekārtu iepirkšana, kuru radītā emisija nav liela;

14.3.4. tādu degvielu iepirkšana stacionārām un pārvietojamām iekārtām, kuru radītā emisija nav liela;

14.4. pasākumi, kas saistīti ar satiksmes plānošanu un organizāciju, lai ierobežotu transporta radīto emisiju (piemēram, maksājumi par iebraukšanu pilsētu centrā, dažādi tarifi transportlīdzekļa novietošanai stāvvietās un citi saimnieciski stimuli, "mazu emisiju zonu" izveide);

14.5. pasākumi, kas veicina tāda veida transportlīdzekļu izmantošanu, kas rada mazāku piesārņojumu;

14.6. tādu degvielu izmantojuma nodrošināšana mazās, vidējās un lielās stacionārās un pārvietojamās iekārtās, kuru radīto emisiju apjoms nav liels;

14.7. citi pasākumi gaisa piesārņojuma mazināšanai, (piemēram, pasākumi, kas saistīti ar atļauju sistēmu piesārņojošo darbību veikšanai, pasākumi no Valsts kopējās emisiju samazināšanas programmas, kā arī tādi ekonomiskie instrumenti kā nodokļi, maksājumi un emisiju tirdzniecība);

14.8. attiecīgā gadījumā – pasākumi, lai aizsargātu bērnu vai citu paaugstināta riska grupu veselību.

Vides ministrs

R.Vējonis